СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. | Олифантъ, Па. Четверъ 16-го Октобра 1902. | Число 42.

Що чувати въ светѣ.

На просьбу президента Рузвелта скликано до Гаґи, въ Голяндіи, мѣжнародный мировый судъ, щобы залагодити довголѣтный спôръ мѣжь Сп. Державами а Мексикомъ въ справѣ такъ званого фонду Пія. Рѣчь малася такъ: Ще въ тыхъ часахъ, коли Калифорнія належала до Мексика, тамошне правительство було въ такихъ грошевыхъ клопотахъ, якъ сучасна Туреччина. Бажаючи выбрости зъ невôдрадного положеня и полатати свои фінансы, продало оно калифорнійскі добра церковнй, за що зъобовязало ся платити релиґійному фондови постôйну рôчну ренту.

Незабаромъ одначе Калифорнія стала ся частиною Сп. Державъ, а нове правительство перестало платити фондови. Католицке духовеньство, до котрого належали згаданй добра, почало теперь протестувати и домагати ся свого, такъ дарма. Правительство Сп. Державъ вôдсылало его до мексиканьского правительства, а се знову до Вашинґтону и т. д.

Ходило ту о поважну суму, бо о кôльканайцять міліонôвъ долярôвъ, тожь и спôръ продовжавъ ся цѣлй десятки лѣтъ. Нѣ Сп. Державы анѣ Мексико не хотѣли платити, наслѣдкомъ чого приходило кôлька разôвъ до поважныхъ дипльоматичныхъ мѣжусобицъ. Въ кôнци президентъ Рузвелтъ предложивъ сесю справу мировому мѣжнародному судови въ Газѣ. Судіями выбрано: зô стороны Сп. Державъ Анґлійця Генрія Фрай и Росіянина Мартенса, а зô стороны Мексика Италійця, сен. Дварнатели и Голяндця, д-ръ Ломана.

Судъ закôнчивъ сими днями свою працю и доходженя; почôмъ вôдрочивъ ся, щобы выробити опінію, а опôсля выдати засудъ.

Догадують ся, що рѣшене суду буде хосенне для Сп. Державъ.

Головный еміґраційный комісаръ, В. Вілемсъ, вôдкрывъ въ Ню Йорку страшну систему грабежи и ошуки, довершувану на нещасныхъ еміґрантахъ черезъ становыхъ урядникôвъ.

Надъинспекторъ еміґраційный ню-йорского порту нотувавъ коло именъ декихъ свѣжихъ еміґрантôвъ словце „голдъ“ (задержати его.) Такій еміґрантъ бувъ тодѣ пропащимъ. Его задержувано силою; виненъ чи не виненъ, вôдсылано до еміґраційного дому, а звôдси до зъ горы назначеныхъ готелѣвъ, де ему такъ дорого числяли за ѣду и мешкане, що лишивъ ся голый, мовъ турецкій святый. Опôсля пускали его. Само собою розумѣе ся, що задержувано лише грошевитыхъ еміґрантôвъ, а панове урядники мали за те вôдъ згаданыхъ готелѣвъ товсте баришôвне. Що се бувъ за „бізнесъ,“ можна собѣ зъ того уявити, що вôдъ 1. мая 1901., до 1. мая 1902, р. приѣхало до Ню-Йорку 463,541 еміґрантôвъ, котрй, якъ самй признали ся, привезли зô собою 6,556,880 долярôвъ. А безъ сумнѣву мали бôльше, до чого не признали ся. Все те выссано зъ нихъ за посередництвомъ урядникôвъ, тыхъ самыхъ, котрй мали стояти на сторожѣ законôвъ и опѣкувати ся еміґрантами. Бôльша половина грабѣжникôвъ вже покутуе за грѣхи: одныхъ выкинено, другихъ позбавлено власти а третихъ перенесено. Справедливôсть скрутила знову голову одной гадинѣ, та мабуть лишь одной...

Американьска армія на Филиппинахъ одержала нового коменданта въ особѣ ґенерала Девісъ. Старого коменданта, ґенерала Шеффі, вôдкликано до Сп. Державъ, бо... не вспѣвъ имовѣрно догодити політикерамъ. Кажуть, що задачою нового коменданта буде заведене порядку на Филипинахъ за всяку цѣну и безъ огляду на средства, та коли до сего прійде, Богъ оденъ лишь знае. Впрочôмъ, не всегда цѣль освящае средства — нынѣ иншй часы.

Война зъ жителями острова Мінденео иде, неначе по маслѣ.. Мори вмѣють хоробро бороти ся, одначе тяжко имъ скалы перегризти. Супротивъ постôйнои арміи и еи оружя, гукъ Мора не значить нѣчого. Ґенералъ Семнеръ добувъ въ послѣдныхъ двохъ тыжняхъ всѣ найважнѣйшй твердинѣ въ дистриктѣ озера Ланео. Мори боронять ся хоробро огнемъ зô старыхъ спѣжевыхъ гарматъ, але сучасна американьска артилерія зъ великои вôддали побивае ихъ, розбивае гарматы, валить насыпы и нищить найсильнѣйшй фортифікаціи. Въ такôмъ случаю артилеристы Морôвъ змушенй утѣкати зъ валôвъ, а пѣшй полки американцѣвъ идуть тодѣ до штурму и добувають твердиню. При помочи батеріи капітана Мекнейра добули оногды такимъ способомъ оденъ зъ найлѣпшихъ фортôвъ султана зъ Месію.

Холера лютуе теперь сильно на островѣ Пеней. Бувають такй днѣ, що мре тамъ по 2000 и 2500 люда наразъ. Въ головнôмъ мѣстѣ Манилѣ також не лѣпше. Жителѣ утѣкають въ горы.

Ажь позавчера надоспѣла зъ Венезуелѣ вѣсть о рѣшаючôй битвѣ, зведенôй дня 1. с. м. мѣжь головными силами правительства и ворохобниками. Президентъ Кастро пишовъ зô своею арміею до Каракасъ, коли ненадѣйно ворохобники загородили ему дорогу и розбили въ пухъ. Сердега утѣкъ лише зъ кôлькадесятьма вояками.

Пароходъ „Каракасъ“ привôзъ такй подробицѣ про ситуацію Венезуелѣ:

Ворохобники святкують побѣду въ цѣлôмъ краю. Старе правительство мае ще лише невеличкй залоги въ мѣстѣ Ля Ґвайра и Каракасъ, але й ту нема для него житя. Найдальше за 14 днѣвъ оба мѣста будуть спонуканй пôддати ся, а тодѣ цѣле правлене перейде въ руки ворохобникôвъ. Надъ старымъ правительствомъ висить мечь Дамокля. Ворохобники старають ся теперь зловити президента Кастро, коло котрого було бы круто въ такôмъ случаю... Президентъ гадае схоронити ся на оденъ зъ военныхъ кораблѣвъ чужихъ державъ.

Куба выбрила вже почасти зъ грошевыхъ клопотôвъ при помочи своихъ сынôвъ-иатріотôвъ. Они обмежили розличнй выдатки, ввели въ жите новый законъ о збираню податкôвъ, безъ упину працювали для еи добра и тымъ покермували вôтчину на дорогу до гаразду. Дармо отже радували ся еи вороги.

Австрійске міністерство войны мае предложити радѣ державнôй новый проектъ въ цѣли побôльшеня постôйнои арміи въ часѣ мира. Наколи-бъ новый проектъ бувъ ухваленый, тодѣ жителѣвъ Австріи жде чорна и незавидна доля. Въ жертву для ненаѣстного мілітаризму зôдруть зъ нихъ послѣдну сорочку — сему пкôру...

Доси выдавала Австрія на войско 410 міліонôвъ коронъ рôчно, а 345 міліонôвъ платила титуломъ вôдсотокъ вôдъ довгôвъ, надѣланыхъ наслѣдкомъ военъ. За те на школы народнй выдае австрійска держава всего на всего 5 и пôвъ міліона коронъ на рôкъ. Иншими словами: — изъ кождого ґульдена податкôвъ (безпосередныхъ чи посередныхъ) иде тамъ 49 крейцарôвъ на вôйско, а не цѣлый ½ кр. на школы. Одначе на тôмъ не конець, бо они хочуть ще бôльше взяти на вôйско, а о школахъ й не гадають. И де-жь буде добро въ такôй державѣ?

Въ Портуґаліи вôдкрыли величезну дефравдацію въ зарядѣ державныхъ податкôвъ. Цѣлый акцизовый урядъ бувъ пôдкупленый, наслѣдкомъ чого обкрадавъ безпощадно державну касу. Сума украденыхъ грошей мае перевысшати 40 міліонôвъ франкôвъ.

Французке правительство порѣшило перенести всѣхъ жителѣвъ острова Мартиніки, де вулканъ Мт. Пеле надѣлавъ такого нещастя, на сусѣднй островы. Рада міністрôвъ признáчила на ту цѣль кôлькадесять міліонôвъ франкôвъ.

Въ Парижи померъ звѣсный писатель Омелянъ Золя. Показало ся опôсля, що смерть наступила въ наслѣдокъ зачадженя углянымъ ґазомъ, якій добувавъ ся зъ лихо уряджeнои печи. Покôйный уродивъ ся 1840 р. Бувъ вôнъ великій пріятель Жидôвъ; свого часу обстававъ вôнъ за жидôвскимъ шпіономъ Драйфусомъ, котрый зраджувавъ Францію Прусамъ. Кажуть, що и походивъ вôнъ зъ жидôвскои родины.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Жовтень		
16	Ч.	Діонизія
17	П.	Еротея
18	С.	Харитини муч.
19	Н.	18. по Сош. Томи апост.
20	П.	Сергія, Вакха
21	В.	Пелатіи
22	С.	† Якова ап.

— **Якійсь** незнакомый мущина вступивъ оногды до банку въ Scogway, въ Аласцѣ и кинувъ на пôдлогу динамітову бомбу. Сейчасъ слѣдувала експльозія, котра розôрвала на дрôбнй куснѣ незнакомого и розвалила цѣлый будинокъ.

— **Мара** голода грозить пôвночнôй Швеціи, наслѣдкомъ вчаснои зимы. Минувшого тыждня упали тамъ обильнй снѣги, а сильные морозъ знищивъ всю картофлю, огородовину и збôжа, якй еще не вспѣли зôбрати. Снѣги й доси не стопили ся.

— **Живцемъ** спалено оногды на кострѣ въ Коринтѣ, Міс. мурина Вила Джіпсона, за знасилене и убійство бѣлои женщины. Злочинець довго ховавъ ся та не мôгъ утечи вôдъ жорстокои смерти. Коли недавно посваривъ ся зô своею женою, баба пôшла на полицію и зъ мести зрадила его. Власти арештували тодѣ безталанного, а товпа цивілізованыхъ дикунôвъ выволѣкла его зъ вязницѣ, збудувала костирь, поставила на нѣмъ свою жертву и пôдпалила. Треба при тôмъ запримѣтити, що линчови придивляло ся 50 тысячь людей, а хочь стоны и крики мурина були страшнй, хочь нещасный мучивъ ся бôльше якъ пôвъ годины, то не найшла ся нѣ одна милосерна душа, щобы его пожалувала. Довкруги гомонѣли голосы вдоволеня и радости, наче-бъ имъ грала найкрасша музика. Прямо — дичь.

— **Лѣкъ** противъ смерти вынайшовъ звѣсный въ Александріи, въ Египтѣ, лѣкаръ д-ръ К. В. Літлфілдъ. Оголошуе вôнъ въ часописяхъ, що при помочи своихъ лѣкôвъ воскрешае навѣть помершихъ. Розумѣе ся, що то е чистый гомбуґъ.

— **Копальнѣ** нафты въ Віймонтъ, Текс. почали горѣти вôдъ дня 8. с. м. зъ величезною силою. Стовпы поломѣни выбухають зъ пôдъ землѣ на 40 ярдôвъ высоко, а гукъ експльозіи чути на 7 миль довкруги. Огонь ширшае все бôльше и бôльше, обнимае новй законы, и якъ обчисляють надѣлавъ уже на 1 міліонъ 200 тысячь долярôвъ шкоды. При пагодѣ страшнои пожежѣ погибло 12 особъ.

Осторога для страйкерôвъ.

Въ четверъ, дня 9. сего мѣсяця о 4. годинѣ поп. одержали мы вôдъ президента Мічела телеґраму, яку, по причинѣ спôзненя, подаемо въ сѣмъ числѣ „Свободы.“ Телеґрама звучить такъ:

„З л о ж е н о въ мои руки незбитй доказы, що компаністы хочуть засѣяти незгоду и мѣжусобицѣ въ рядахъ страйкерôвъ. Ходить имъ головно о се, щобы порôжнити робôтникôвъ-тубильцѣвъ зъ робôтниками чужинцями. Въ той цѣли гадають розкинути летучй картки (сиркулярѣ и памфлети), въ якихъ будуть пописанй брѣхнѣ и безлична напасть на урядникôвъ напюи юніи. Тй сиркулярѣ мають бути друкованй у всѣхъ мовахъ и пôдписанй словомъ „Пріятель.“ Великои ваги е ся обставина, абы нашй братя страйкеры, котрй не вмѣють по анґлійске, були перестереженй передъ симъ заговоромъ.

Джанъ Мічелъ,
Президентъ Сполученыхъ майнерôвъ въ Америцѣ.

— **Пароходъ** „Кронпринцъ Вильгельмъ,“ власнôсть пôвнôчно нѣмецкого Loyd-у, котрый дня 8. с. м. выѣхавъ изъ Савтгемптонъ (въ Анґліи) до Ню-Йорку, зъударивъ ся на морю зъ анґлійскимъ кораблемъ „Робертъ Айнґамъ.“ Нещасте лучило ся недалеко Бейчі Гедъ, пôдчасъ густои мраки. Анґлійскій корабель затонувъ въ 3 ехъ мінутахъ. Цѣлу его залогу уратовано зъ выимкою першого офіцира, Майліра, и одного подорожного, якій спавъ у каютѣ.

— **Выбухъ** ґазу до свѣченя знищивъ въ Неаполю (Италія) костелъ св. Луціи. Сила експльозіи выкинула высоко въ гору дахъ костела. Кôлька особъ було при тôмъ убитыхъ, а богато покалѣченыхъ.

— **Гармата** великого калібру експльодувала минувшого четверга въ военнôмъ портѣ Спезія, въ Италіи, пôдчасъ виравъ въ стрѣляню и убила пятьохъ канонѣрôвъ.

— **Ґазами** задушило ся въ копальняхъ Мазаронъ, въ Испаніи, 30-охъ майнерôвъ. Ґазы выбухли такъ ненадѣйно и въ такôй скôлькости, що робôтники не мали часу утѣкати.

— **Страшна** пригода сталась въ селѣ Вербици волоскôй, на російскôмъ Подôлю. Вôдбувало сь тамъ весѣле у заможного жида, а що въ хатѣ було за тѣсно, такъ запрошено весѣльну дружину до обширного шпихлѣра, будинку безъ стелѣ, крытого соломою. На забаву зôбрало ся много жидôвъ зъ цѣлои охресности, тай не мало цѣкавыхъ хлопôвъ зъ села. Коли гостѣ якъ найлучше забавлялись, роздавъ ся наразъ крикъ: „Горить!“ Всѣ кинулись до дверей, що отвирались до середини и въ мить ока затамували выхôдъ збившись въ одну масу тѣлъ людскихъ. Въ той хвили на зачадженыхъ дымомъ упавъ горючій дахъ до середины и огненымъ моремъ обнявъ всѣхъ. О ратунку не могло бути бесѣды. Изъ згарища выдобули 60 трупôвъ, 48 жидôвъ, 12 селянъ. Однй спаленй, другй упеченй, а ще иншй порозду шуванй. А навѣть зъ тои малои горстки попеченыхъ и попареныхъ, котрыхъ розôбрано по хатахъ въ селѣ, еще кôлькохъ померло наслѣдкомъ кинувшои ся ґанґрины.

Страйкеры при твердôмъ углю беруть ся на новй способы, що-бъ вôдтягнути скебôвъ вôдъ роботы. Въ майнахъ Вксетеръ коло Вілксберъ, Па. працювало кôлькадесятьохъ „скебôвъ,“ а юнійнй робôтники не могли нѣякъ дôстати ся до нихъ. Зô всѣхъ сторôнъ окружало ихъ войско, помôчники шерифа и поліемены, та й стерегли мовъ лихій грѣшну душу. Ажь оногды зголосило ся 10 охъ страйкерôвъ до роботы. Розумѣе ся, що компанія и зарядъ копальнѣ принявъ ихъ зъ великою утѣхою. Бѣда коло нихъ — думали собѣ компаністы — страйкъ певно падае.. Ихъ радôсть не була одначе трѣвкою. Страйкеры пôшли до майнôвъ не по роботу, лише по „скебôвъ.“ Тамъ переконували ихъ цѣлыхъ 5 годинъ, а наслѣдки були такй, що на другій день всѣ „скебы“ покинули роботу и прилучили ся до страйкерôвъ. Теперь майны знову стоять порожнй и спущенй, подôбнй до гробôвъ... Тымъ самымъ способомъ вôдтягнено вôдъ роботы кôлькадесять „скебôвъ“ зъ майнôвъ коло Олифанту, Скрентонъ, Мантъ Кермель, Шамокінъ и Лансфордъ, Па. Средство добре, о много лѣпше вôдъ заворушень, бойки и т. и.

— **Въ** тунелю близь Криволисъ, В. Ва. зъударили ся два тягаровй поѣзды зелѣзницѣ „Болтіморъ & Огайо.“ Наслѣдки катастрофы такй, що пятьохъ людей зъ обслуги поѣздôвъ погибло на мѣсци, а трехъ було тяжко покалѣченыхъ. Обѣ льокомотивы и 6 ваґонôвъ, якими везло ся 200 штукъ худобы, розбили ся на капусту.

Хлопскій рай въ Новôй Зеляндіи.

(Конець)

III.

Коли въ якôй околици розпарцелюють оденъ або два паньскй маєтки, то и сусѣды тыхъ пановъ мусять давати свою землю на парцеляцію, бо тратять робôтниковъ. Коли тй, що мусѣли заробляти на паньскихъ ланахъ достануть власну землю, не идуть до пановъ на роботу. А що прийде панови зъ его лановъ, коли вôнъ не мае кимъ робити? Самъ панъ не буде нѣ орати, нѣ сѣяти, нѣ збирати! Такъ отже парцеляція одного маєтку, тягне за собою парцеляцію другого.

Найважнѣйшою рѣчею, яку зробивъ новозеляндскій парляментъ, е вѣчна аренда. Абы купити землю, треба мати бодай троха власныхъ грошей. Але що зробить такій, котрый не мае при душѣ анѣ зломаного сотика?! Абы могли жити и тй, що не мають на купно землѣ грошей, заведено въ Н. Зеляндіи аренду, котра переходить зъ батька на сына. Правительство розпарцельовуе паньскій маєтокъ на господарства по 100 до 225 морґовъ и вôднаймае тй господарства кождому, хто тôлько зголосить ся. Чиншъ за аренду е дуже малый, меньшый, якъ у насъ ґрунтовый податокъ. На такôй арендѣ хлопъ выходить лѣпше, якъ на купленôмъ ґрунтѣ. Якъ платить чиншъ, нѣхто не може его зъ ґрунту выкинути, а якъ умре, лишае ґрунтъ сынови, котрый знову за малый чиншъ ґаздуе ажь до своеи смерти. Така аренда лѣпша вôдъ купна еще тому, бо се ґрунтъ державы и нѣхто не може его злѣцитовати за довги хлопа, котрый его арендуе. Здае ся, що въ Н. Зеляндіи колись всѣ ґрунта перейдуть на власнôсть державы, а хлопы будуть вѣчными арендаторами тыхъ ґрунтôвъ и жити зъ нихъ, якъ зъ власныхъ ґрунтôвъ и передавати своимъ дѣтямъ, якъ власнй ґрунта. Така аренда переходить тôлько на одну дитину. Абы знову другй дѣти не пішли въ наймы, держава дае имъ иньшій ґрунтъ.

Въ Н. Зеляндіи не треба отже мати грошей, абы бути господаремъ, абы не лишь самому мати до смерти кусень ґрунту, але и дѣтямъ его лишити. Якъ хто не мае власныхъ грошей на купно ґрунту, то ему сама держава дае ґрунтъ и бере тôлько малый чиншъ, меньшый, якъ у насъ ґрунтовый податокъ.

Такъ парляментъ и правительство въ Новôй Зеляндіи забезпечили народъ передъ нуждою, на довгй, довгй лѣта. Але що буде тогды, коли народъ такъ розмножить ся, що и въ Н. Зеляндіи землѣ не стане, хочь бы всѣмъ панамъ забравъ всю землю? Новозеляндскій парляментъ вже теперь придумавъ щось на те, абы не було бѣды, якъ землѣ не стане для всѣхъ. Прецѣнь чоловѣкъ не конче мусить мати землю, абы добре жити. Прецѣнь урядники, купцѣ и робôтники въ фабрикахъ не мають землѣ, а живуть лѣпше, якъ хлопы. Новозеляндске правительство робить такъ, абы робôтникамъ въ фабрицѣ було добре. Якъ робôтникови въ мѣстѣ добре, то вôнъ не пхае ся на село, не загортае землѣ.

Въ Н. Зеляндіи е права, котрй не позваляють робôтниковъ вызискувати и перетяжувати працею. Въ Европѣ платня фабричныхъ робôтниковъ е мала, бо до фабрикъ приходить богато бѣдного народу зъ села, а де е богато робôтниковъ тамъ фабрикантъ мало платить. Въ Н. Зеляндіи нужда не жене хлопа до мѣста на заробки; черезъ те тамъ мало робôтниковъ и фабриканты мусять робôтникови богато платити. Якъ бы фабрикантъ мало плативъ, то робôтники сейчасъ покинули бы роботу и пошли бы на село, бо правительство дало бы имъ ґрунтъ.

На случай спору мѣжь робôтниками а фабрикантомъ, справа иде до полюбовного суду и сей судъ рѣшае справу такъ, що фабрикантъ не може робôтника скривдити. Въ Н. Зеляндіи установлено такожь границю для платнѣ, такъ що низше тои границѣ фабрикантъ не смѣе робôтникови платити.

Найважнѣйшимъ правомъ, выданымъ въ корысть робôтниковъ, е право, котре каже давати робôтникови платню, коли вôнъ вже не може працювати.

Въ Н. Зеляндіи народъ пильнуе выборôвъ; до парляменту не пускае панôвъ, анѣ паньскихъ льокаѣвъ, тожь и права тамъ справедливй. Народъ звôдтамъ не еміґруе, нужды нема, бо парляментъ вôддавъ тамъ землю народови.

И мы добиваемо ся такихъ правъ, такого ладу, якій е въ Н. Зеляндіи. Всѣ тй, що для руского народу хочуть выбороти такй права, якй е въ Н. Зеляндіи, належать до „Національно-Демократичнои" або украиньскои, хлопскои партіи.

Бунтôвники.

[Нарисъ зъ бѣжучои хвилѣ.]

Панъ грабя Шкôролупскій, на Шкôролупахъ, Шкôродранцяхъ, Дершкôрахъ, Обманôвцяхъ, Гнетибокахъ, та ще десятьохъ иншихъ селахъ зъ пшеничною, подôльскою землею, бувъ однымъ зъ тыхъ пановъ (— Боже, пошли имъ царство небесне!), що то цѣлый свôй маєтокъ и жите готовй пожертвовати для хлопского добра. Що панъ грабя Шкôролупскій до сеи поры того ще не вчинивъ, то тôлько тому, що не було нагоды до сего; зъ другого-жь боку хлопамъ було и е такъ добре, що его жертва не мала бы нѣякого значѣня.

Та проте пѣклувавъ ся панъ грабя хлопами и въ селѣ и въ повѣтѣ и въ соймѣ и въ парляментѣ.

И завдяки тôй опѣцѣ та невсыпущимъ змаганямъ пана грабйого, усѣ хлопы въ посѣлостяхъ его умѣли пôдписувати ся знакомъ св. хреста. Традиційный то и дуже гарный звычай а притôмъ и навскрôзь христіяньскій. Не кажу вже, щобъ бувъ доконче культурный, бо на тôй точцѣ можна бы поспорити. Зрештою я годжу ся вповнѣ зъ паномъ грабйомъ Шкôролупскимъ и иншими панами, що хлопови письма не доконче потрѣбно. Кажуть ему пôдписати яке письмо, то вôнъ поплюе въ жменъ, возьме у котру небудь перо и малюе хреста. И те зôвсѣмъ выстарчае. Лучить ся часомъ, що дотепный якій панокъ перечитае хлопови щось иншого, якъ на папери написано, то вже хлопова вина въ тôмъ, що не спôзнавъ ся на жартахъ и и письмо пôдписавъ. — Ой, и богато такихъ жартôвъ вôдпокутують опôсля хлопы дѣдôвскими торбами або кримѣналомъ. Та ще зъ того не выходить, щобъ хлопови таки доконче письма було потрѣбно. Божь и богато Святыхъ Угодниковъ Божихъ було, що письма анѣ въ зубъ не знали, а святыми зôстали. А дежь мѣзерному хлопови до нихъ рôвняти ся?! По правдѣ бы сказати, то хлопы пана грабйого Шкôролупского не дуже то й дерли ся до письма.

У селѣ бувъ взагалѣ взôрцевый ладъ. Податки стягано зъ хлопôвъ правильно; секвестры и лѣцитаціи переводжено леґально, школою хлопôвъ не мучено, а всяку посторонну аґітацію мальконтентôвъ старанно нищено. Нѣгде чутки не було, щобы хто зъ голоду померъ а бодай урядово того не стверджено; а хочь дехто и спухъ, то мôгъ собѣ здоровъ знову спласнути, а якъ не хотѣвъ, то нѣхто его до сего не примушувавъ. Сказано: конституція.

Въ такихъ обставинахъ хлопови йно жий та будь, та въ Бога смерти а въ пана ласки проси.

Такъ нѣ, не нашому хлопови! Взяли, тай збунтували ся!

— Страйкъ! — Господи! анѣ черезъ горло не може менѣ те слово перетиснути ся!

И вгадавъ бы хто звôдкиля той страйкъ взявъ ся?

Якъ свѣтъ свѣтомъ, не вгадаете.

Ну, коли цѣкавй, то послухайте. Розкажу всьо точнѣсенько, лишь пробôгъ! щобъ не прослизнуло ся вамъ яке слово, а тобъ я въ халепу попавъ. Бо скажу вамъ такъ вельми довѣрочно на вухо, що таки моя въ тôмъ найбôльша вина. А я, бачите, е въ Шкôродранцяхъ учителемъ, то тее... ну, не треба вамъ дальше повѣдати.

Отже я числю на вашу дискрецію оповѣмъ рѣчь, якъ була. — — —

Панъ грабя, (ага! не знаете вы етимольоґічного походженя слова „грабя", бо мене оденъ сватокъ намагавъ ся переконати, що оно походить вôдъ „грабити", тьфу на него!) отже панъ грабя Шкôролупскій любить дуже усѣлякй спорты. Отъ, звычайно якъ панъ, най здоровъ буде. Особливожь пристрастно любить ловы. И зъ тои причины е у него прегарна псярня. Вôнъ поспроваджувавъ то зъ Анґліи, то зъ Даніи, то зъ Норвеґіи, то Бôгъ зна звôдкиля расовыхъ собакъ и завѣвъ у себе ихъ годôвлю. Кажуть, що мабуть и субвенцію якусь на ту цѣль дôстае. Не знаю, чи правда, то й не присвѣдчу на певно. Досить, що псярня розвивае ся у него хорошенько. Зъ усѣхъ сторôнъ зъѣжджають ся до него паны за псами. Бо й гарнй-жь, вони гарнй! Плеканй, гладонькй, расовй и вченй. Панъ грабя не жалуе грошей, якъ ходить о пôднесене въ краю годôвлѣ домашнои худобы.

Кôлька лѣтъ тому спровадивъ вôнъ зъ мѣста вченого будôвничого и велѣвъ збудувати для своихъ любимцѣвъ приютъ. Кажу вамъ, палата, не псярня!

Де, де наша школа!

У нашого пана, то, выбачте, хлѣвы лѣпшй, чимъ хлопска школа, бо, бачите, вôнъ такій ґосподарный, що ледачого будинку не стерпѣвъ бы на своимъ обôйстю.

Розумѣе ся, що до тыхъ псôвъ держить панъ грабя вôдповѣдну службу.

Найстаршій псярникъ, спроваджений такожь мабуть зъ Анґліи, вчить собакъ ловецкого ремесла а декотрыхъ то й инчихъ штучокъ. Молодшій, якійсь вѣдай Нѣмець, доданый тамтому до помочи. Одинъ паробокъ вôдкомендерованый до чищеня самыхъ собакъ и ихъ псярнѣ, а одна баба до вареня имъ поживы. Двохъ меншихъ хлопцѣвъ придѣлено до помочи и послуги усѣмъ тамтымъ. Що раня...... Та може васъ то не займае, бо я трохи вôдъ рѣчи вôддаливъ ся. Ну, то й повертаю до неи. Скажу тôлько, що йшло, мовъ у зиґарку.

Може на мѣсяць передъ жнивами выйшла на верха якась нечиста справа касіера пана грабйого. Та поки ще справа дôйшла вухъ пановыхъ, касіеръ вспѣвъ накивати усѣмъ пятами, не залишивши взяти собѣ на дорогу мѣзерныхъ кôлька сотокъ и каса лишила ся, мовъ дѣвка у танци.

Зъ цѣкавости либонь хотѣвъ панъ грабя дôзнати ся, якй тамъ у касѣ манкаменты були, тожь велѣвъ перевести шконтрумъ.

Я не хвалю ся, та нема де правды дѣти, що у мене е вызначный таланъ до математики. Особливожь въ дѣленю я дуже мôцный (у мене е шестеро дѣтей, най будуть людськй тай мои здоровй!)

Завдяки тымъ моимъ спосôбностямъ, зволивъ мене панъ грабя покликати до провѣреня стану касы за гуртовою заплатою 15 коронъ и що дня кава зъ роґалькомъ черезъ усѣхъ 27 днѣвъ моеи роботы.

Розумѣе ся, що не цѣлыми днями я робивъ, а тôльки вечерами та ночами, бо у день була школа.

Я скôнчивъ роботу, якъ слѣдъ, и вôддавъ пану грабйому а той заплативъ совѣстно, що приобѣцявъ, ще й гарненько подякувавъ (дай му Боже пановане!)

Та зô мною зъ того часу таке щось погане стало ся, що крый Господи! Ажь соромно признати ся. И грѣшно и обидливо для мене.

Я позавидувавъ паньскому псярникови.

Въ книзѣ выдаткôвъ, яку я провѣрювавъ, стояла така позиція: „П. Едвардови Гундезеле (се назвиско пише ся а мабуть и вымовляе у анґлійскôй мовѣ инакше) платня за май 60 коронъ". На иншôмъ мѣсци читавъ я знову: „Псярникови п. Е. Гундезеле выдано за другій кварталъ належну ему ординарію въ скôлькости 6 метр. сотн. чѣльного збôжа". Ще въ иншôмъ мѣсци подыбавъ я нотатку: „П. Е. Гундезеле на другій кварталъ 1½ стоса букового дерева". А на конець такій выдатокъ: „У двохъ кôмнатахъ п. Е. Гундезеле поставлено новй кафлевй печи, у кухни новый, мѣдяный котелокъ, а у домашнôй парни подавано новй курки и краны".

Господи, подумавъ я грѣшно, коли учитель хлопскихъ дѣтей матиме такій гараздъ, якъ паньскій псярникъ? Й менѣ пригадались перепаленй печи въ шкôльнôмъ будинку, зôгнила пôдлога, мокрй стѣны, 54 кор. моеи мѣсячнои платнѣ, шестеро голенькихъ дѣтей, та всякй иншй принады учительского званя.

Я пôшовъ ще дальше.

Усѣ позиціи зъ цѣлого року, що тычились посередно або безпосередно удержаня собакъ зсумувавъ я до купы, а подѣливши те черезъ число собакъ а вôдтакъ черезъ 365 днѣвъ у роцѣ, доставъ я результатъ 53 сотики, яко денный коштъ удержаня однои собаки. Колижь порôвнявъ я сю цифру зъ цифрами, що означували денный, хлопскій заробокъ, дôйшовъ я до высновку, що одна паньска собака спотребуе бôльше, якъ хлопска сѣмя зъ пятьохъ або й бôльше головъ.

Дальше кмѣтувавъ я собѣ, що паньскй собаки не працюють, не дають рекрута, не платять податкôвъ державныхъ, краевыхъ, повѣтовыхъ та громадскихъ; не гризуть ся нѣ дѣтьми нѣ одежою нѣ драчами — и выйшло, що пôдъ зглядомъ житя-бутя далеко ще, дуже далеко, нашому хлопови до паньскои собаки.

Середъ такихъ нельояльныхъ думокъ перевернувъ я машинально кôлька картокъ у книзѣ выдаткôвъ и взôръ мôй опинивъ ся на назвиску Олексы Кузя. Той бѣдняга добре менѣ знакомый, бо то мôй сусѣдъ.

У него була жѣнка и четверо дрôбненькихъ дѣточокъ, зъ котрыхъ найстаршій хлопчикъ ледви що сѣмъ лѣтъ покôнчивъ. Побôчь назвиска Олексы виднѣли рядочкомъ по 42 сотики за кождый день робочій при молотѣльни. Мене взяла кортячка дôзнати ся, кôлько выпаде на кожду голову Олексовои сѣмѣ. Та рахунокъ короткій; 42 сотики подѣливъ я на шѣсть частей и одержавъ 7 сотиковъ чи то 3½ кр. на одну особу на харчь, опалъ, свѣтло, одягъ и т. д. Вôдшибнувши вôдъ того свята и недѣлѣ а знову выдатки непередвидженй, якъ хороба, смерть...

Дальше я не бувъ въ силѣ сягати думками. Менѣ стало лячно. Въ очахъ, не въ очахъ а на цѣлôй душѣ наставъ якійсь сумеркъ...

Я ставъ мовъ надъ бездонною, чорною пропастію. И не знаю, якимъ чиномъ поздержавъ ся я тодѣ, та не крикнувъ: ґвалту! А такъ менѣ хотѣло ся! И выдало ся менѣ, немовъ то мене самого нападено, обôдрано насильно ажъ до шкôры и кинено у ту страшну безодню стрѣмголовъ.

Згодомъ почавъ я розчунювати и замѣсць себе бачивъ я Олексу Кузя, що зсувавъ ся у тую безодню. Та не йно вôнъ самъ, а сотки тысячѣвъ такихъ самыхъ, якъ вôнъ.

Не вжежь пропащй вони всѣ? Нема-жь имъ выходу нѣякого хочь на хвилиночку?..

И у моѣй головѣ шибнуло, мовъ блискавка, слово „с т р а й к ъ"!

Та хочь я опамятавъ ся опôсля того слова и не вымовивъ нѣкому, а высновки, якй я починивъ зъ порôвнаня житя-бутя паньскихъ собакъ, зъ житемъ бутемъ хлопôвъ, задержавъ при собѣ, всежь таки тыхъ 53 сотики, якй выдававъ панъ грабя на одну собаку денно, выхопились менѣ не хотячи мѣжь хлопами.

И дасьте вѣру? Тй 53 песячй сотики счинили у селѣ хлопскій страйкъ!

Ну, и славитижь Господа, що вже скôнчивъ ся, та на диво и чудо, корысно для хлопôвъ.

Та мимо того, правду сказавши, далеко имъ ще до житя-бутя паньскихъ собакъ. Далеко!

(Зъ „Дѣла".) Гнатъ Шкаралупа.

Дописи.

42. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Се и те.

По могучôмъ страйку руськихъ хлопôвъ у Галичинѣ пôднесла польска ґазета „Monitor", — котру выдае посолъ Брайтеръ, независимый соціялістъ, — гадку, устроити на друге лѣто загальный страйкъ въ цѣлôй Галичинѣ, щобъ выборотити нимъ деякй політичнй права. Сама идея загального страйку вельми вдячна и богато е тои думки, що якъ разъ при помочи загального страйку, а нѣякимъ иньшимъ способомъ, робучій народъ дôстане въ свои руки всѣ средства продукціи (фабрики, копальнѣ, землю, машины и т. и.) и стане паномъ тамъ, де теперь есть лишь наймитомъ за нужденну заплату.

Але коли брати ся до загального страйку, то вже хиба на те, абы все выбороти, бо заводити його для деякихъ політичныхъ справъ, рѣчь дуже непевна. Такъ пр. весною устроили робôтники въ Бельґіи загальный страйкъ, щобы выбороти загальне право голосованя и побѣдили — „морально", а фактично програли. И се зовсѣмъ зрозумѣло.

При звичайнôмъ страйку, де ходить о пôдвисшене робôтничои платы, хлѣбодавцѣ прямо обчисляють, чи зможуть еще набити свои кишенѣ золотомъ, вволивши жаданя робôтниковъ, а що жаданя робôтниковъ звычайно такй, що хлѣбодавцямъ все ще таки можна жити, то страйкъ часто кôнчить ся меньшою або бôльшою побѣдою робôтниковъ. Але коли иде о утрату політичнои власти, то тодѣ капіталисты готовй на найбôльшй жертвы, абы лишь тои власти не стратити. Знають вони, що коли выграють, то при помочи політичнои власти вôдобють собѣ свои страты въ десятеро, колижь програють и стратять політичну власть, то на все пропали.

Тому то загальный страйкъ въ політичныхъ цѣляхъ выграти дуже трудно, а братись до него варта лишь тодѣ, коли мае ся тôлько силы, абы въ разѣ потребы перевести свои жаданя хочь бы и дорогою революціи. Бельґійскй робôтники такои силы не мали, до революціи довести не могли и тому програли. Робучій народъ въ Галичинѣ мае ще меньше силы и тому брати ся за таке велике дѣло йому ще абсолютно за вчасно.

Негарне супротивъ загального страйку становище заняла найчисленнѣйша ґрупа соціялістôвъ, такъ званй соціяльнй демократы. Вони вправдѣ одобряють такій страйкъ для політичныхъ цѣлей, але осуджують його, и се якъ-разъ дуже погано, — коли вôнъ переводить ся для хлѣба. Зъ початкомъ сего року выбухъ бувъ такій загальный страйкъ въ Ишпаніи въ мѣстѣ Барцельонѣ и околици. Коли капіталисты не хотѣли заспокоити жаданѣ однои катеґоріи робôтниковъ, застрайкували робôтники всѣхъ катеґорій. Всѣ варстаты и фабрики постазали. Въ Барцельонѣ не було нѣ хлѣба нѣ стравы, нѣ ґазетъ нѣ ґазового свѣтла. Але й тамъ робôтники були еще за слабй и вôйско ихъ побѣдило. Та се нѣчого: Теперь побѣдило вôйско, а другій разъ можуть побѣдити робôтники... Лишь те погано, що ишпанскй соціяльнй демократы аґітували противъ загального страйку и такимъ чиномъ мимохôть пошли въ прислужники правительства. А знаете чому вони такъ зробили? Бо страйкъ зôрґанізували не вони, — вони впрочѣмъ мало мають въ Ишпаніи приклонниковъ, — а люде, що революційнѣйшй вôдъ нихъ. А соціяльнй демократы иньшихъ краѣвъ вôднесли ся по бôльшôй части прихильно до сего поганого кроку своихъ товаришѣвъ...

Австрійскимъ політикамъ зовсѣмъ не везе. Въ справѣ угоды зъ Угорщиною ще и доси не прійшло до порозумѣня, а часъ скликаня парляменту вже за плечима. Послѣдными днями ходять слухи, що черезъ те мае навѣть уступити кабінетъ Кербера, а на його мѣсце прійшло бы нове міністерство. Тôлько чи се що поможе. Въ Австріи змѣняють ся міністерства ажь занадто часто, а однакъ нѣ народамъ, нѣ навѣть державѣ не стае вôдъ того нѣ крыхты лѣпше...

22. Вересня р. 1902 М. Л.

Jersey City, N. J.

Противъ безличнои напасти „ґаспадіна" Ющака въ нюйорскôй шматѣ на нашого любого о. Н. Пôдгорецкого, пôдписаный церковный комитетъ подае до публичнои вѣдомости, що всѣ тй напасти суть послѣдною ложею, котру написати могло хиба таке низьке сотворѣне якъ оттой Ющакъ. Знайте проте братя Русины, якими пôдлыми способами воюють московскй прихвостнѣ. Они закинули о. Н. Пôдгорецкому, що той до свои кишенѣ сховавъ грошѣ, зôбранй въ клюбѣ ситизенôвъ.

Рѣчь мае ся такъ. О. Н. П. хотѣвъ заложити політичный клюбъ, до котрого належалибы всѣ ситизены, а кромѣ того и иншй Русины, щобысьмо могли разомъ сходжати ся, та пôзнавати політичный устрôй Спол. Державъ и навчити ся корыстати изъ ихъ правъ. Але прилучило ся до того товариства всього 23 членôвъ горожанъ и трохи иншихъ, не ситизенôвъ. Вкладка була 10 цт., а не 20, якъ пишуть у шматѣ. Конець-концемъ зôбралисьмо всього на всього $10.00. Якъ побачили мы, що клюбу не можна утворити, заповѣли о. Н. П. публично въ церквѣ, щобы всѣ люде, котрй дали грошѣ, зôйшли ся на мітинґъ. Дня 11 новембра 1898 р. вôдбувъ ся мітинґъ и ухваливъ тыхъ 10 долярôвъ офѣровати на нашу джерзиситску церковъ. Тогды то сейчасъ вôддавъ о. Н. П. тй грошѣ церковному секретарови и кождый цѣкавый нехай прийде до mr. Т. Цѣшляка, касіера, а вôнъ вамъ у книзѣ покаже, що ся зъ тыми грошми стало. Тожь если вы „ґаспадінъ" Ющакъ маете якй претенсіѣ за грошѣ, прийдѣть до насъ, а мы вже вамъ выплатимо изъ процентомъ вôдъ вашихъ 10 центôвъ.

А теперь уконець кажемо такъ. Дай Боже, щобъ всѣ люде мали такого ревного душпастиря, якъ мы маемо. Не слова а дѣла говорять. Подивѣть ся на нашу церковъ, на нашу школу; въ цѣлôй Америцѣ нѣгде Русины не мають такихъ прехорошихъ будынкôвъ. Въ нашôй парафіѣ святый спокôй, жиемо собѣ згôдливо, по Божому. Лишь вы, хрунѣ, не рыйте своими рылами пôдъ нами та пôдъ нашимъ священикомъ, бо знаете, що робить ся зъ безрогою, котра влѣзе въ въ огородъ. — Засѣ вамъ до насъ! Пильнуйте радше, щобы ся не розлѣзла отта ваша шмата, въ котрôй доси не прочытали люде анѣ одного розумного слова.

Вôдъ комитету церковного:
Кондр. Сондовичь, председатель. Кость Кирчôвъ, секретарь.
Теодоръ Цѣшлякъ, касіаръ.

Lethdridge, Alta, Canada.

Дороги Сестры Русинки!

До васъ я хочу написати кôлька щирыхъ словъ, бо они дуже важній для цѣлои американьскои Руси. Поти не буде мѣжь нами добра, поки кожда изъ васъ, Сестри, не буде о тôмъ знати, що она не лише е жѣнкою, але и донькою нашои дорогои Вôтчины! Коли дивлю ся, якй то сильнй другй народы, хоть далеко меншй вôдъ насъ, то бачу, що причиною тои ихъ силы е ихъ жѣнки. Чи то Нѣмка, чи Француэка чи Полька — якъ мае дѣти, то вôдъ маленького усе клепче имъ: „Слухай сыну, слухай доню, ты е такого а такого народу. Твôй народъ е славный; велику и красну мае исторію, минувшину. Мы мали такихъ великихъ людей, такй славнй жѣнки, котрй жите своє вôддали за рôдный край. И тутъ йме мати оповѣдати про всѣхъ тыхъ вызначныхъ героѣвъ, а дитина слухае, не наслухае ся цѣкавыхъ исторій. И вже вôдъ малку запалюе ся серце дитины для справы своего краю, своеи вôтчины. Коли дитина выросте, пôде слѣдомъ за тыми людьми, котрыхъ подивляла, будучи ще малою; й оно схоче стати пожиточнымъ для Батьковщины.

Въ такôмъ патріотичнôмъ дусѣ выховують иншй народы свои дѣти и тому значать они щось у свѣтѣ.

Оттакою бѣдною, якъ наша Русь теперь, ще до недавна була Греція, Сербія, Болгарія, Италія и Нѣмеччина. Мали своихъ ворогôвъ отвертыхъ Турковъ, Австрію и Францію, якъ мы маемо Поляковъ и Москалѣвъ. Мали такъ само платныхъ шпіонôвъ и зрадникôвъ, якъ мы маемо москвофулôвъ. Ще 50 лѣтъ не минуло, якъ они були такй бѣднй. А нынѣ всѣ они мають свою власну, независиму вôтчину!

Хтожь выборовъ ихъ долю? — Дѣти! Молодѣжь! Матери выховали ихъ на завзятыхъ борцѣвъ. Подивѣть ся у ихъ исторію, якъ Греки чи Сербы чи Болгары бють ся зъ Турками. Мужчина стрѣляе, а рушницѣ набивають жѣнки. Коли приходить бѣда, то жѣнки стають коло чоловѣкôвъ и зарôвно зъ ними бють ся зъ ворогами. Такихъ патріотокъ жѣнокъ треба намъ Русинамъ. Вы жены рускй, держите долю Руси въ своихъ рукахъ. Тутъ, на вольнôй земли Вашингтона, не вольно вамъ лише при горшкахъ та мискахъ стояти. По при тое учѣть ся, читайте книжки, „Свободу", щобысьте могли рускй дѣти на добрыхъ Русинôвъ выховати. Ходѣть на читальню, на мітинґи, будьте не лише машинами, котрй варять та плодять, будьте такими жѣнками, щобъ Русь могла ся вами славити! Кождôй Русинцѣ самъ Богъ давъ и красу и розумъ. Славить ся Русинка, св. Ольга, що умѣла рядити цѣлымъ краемъ; славна у исторіи Русинка, Марта Борецка, котра обороняла Новгородъ передъ Москалями: за тое и голову еи вôдрубали на новгородскôмъ майданѣ; славнй рускй козацкй жѣнки у Брацлавю на Украинѣ, котрй разомъ зъ чоловѣками боронили мѣста противъ Ляхôвъ. А якъ Ляхи здобули мѣсто, то они зъ дѣтьми скочили до огню, абы лише не ити до ляцкои неволѣ.

Славне жѣноцтво мала и буде мати Русь. Тому кличу до всѣхъ Сестеръ горячо: Будьте добрыми, славными Русинками, выховуйте дѣти на добрыхъ Русинôвъ, а тогды вже недалекій часъ, що будемо мати свою независиму вôдъ Ляха и Москаля Русь.

Найже Пречиста Дѣва, Мати Руского краю допоможе намъ усѣмъ до того якъ найшвидше дôйти!

Василь Сѣмакъ.

Chicago, Ill.

Славно господинове!

Вже скидаете маску? Лише чи не за скоро?! Отче Обушкевичь! було ще хоть тропки побавити ся въ вѣрного греко-католика. Тажь вы вдавали такого запаленого унiята. А теперь вже отверто выступаете противъ Риму а за царославіемъ. Скажѣть-но любезнй, кôлько приобѣцявъ вамъ Туркевичъ за переходъ на царославіе? А може вы, практичный чоловѣкъ, взяли вже на руку. Дайте що на страйкерôвъ изъ того. Та можебы страйкеры не приняли Юдиного грошa. Та впрочѣмъ, що буду зъ вами говорити. Я лишь подаю до публичнои вѣдомости отсе:

1. Редакторы „Брехнѣ" заперечували, що не мають нѣякои звязи зъ о. Обушкевичомъ, а теперь помѣстили и портретъ его, и его „наставленія".

2. „Брехня" стала орґаномъ царославныхъ, бо отверто заохочуе людей въ Канадѣ, абы переходили на царославіе. (Гляди въ „Брехни" артикулъ М. Фекулы при кôнци).

3. О. Обушкевичь намавляе по одному людей въ Mahanoy City до цареславія.

Хитрй цареславнй батюшки. Не могли ничь вдѣяти дурнымъ „Правосл. Вѣстникомъ", зачали выдавати ще дурнѣйшій „Свѣтъ", а теперь мѣркують зôпсовати народъ найдурнѣйшовь вже зô всѣхъ „Неправдовъ".

Ей, не ваша то голова батюшки! Хоть и въ яку шкôру уберете ся, все выстають вашй довжезнй цареславнй уха!

А по ухахъ пôзнае рускій народъ, що то за левъ реве!

Н. Ґерега.

Pittsburg, Pa.

Кôлька паршивыхъ овечокъ зô стада U. S. laufer makers о. Обушкевича нападае разъ вразъ на Украинцѣвъ та на орґанъ Р. Н. С. „Свободу." Набазґравъ босъ Truth (правдивый трутъ) на Mr. Кохана, що вôнь бувъ скотопасомъ. Якій шляхтичь „ґаспадiнъ" Гладикъ. Тажь вы були и е свинопасомъ въ стайнѣ превелебного о. Теофана. Mr. Коханъ служить великому, славному на цѣлый свѣтъ Американьскому народови, а вы вышукуете усѣ рыла, усѣхъ хрунѣвъ москвофулскихъ та кличете до купы спѣваючи:

„Рыла мои коханiи,
Тримайте ся компанiи":

Будьте певнй, що анѣ „Свобода" анѣ всѣ чеснй люде не завидують вамъ тыхъ паршивыхъ овець, котрй читають и пôдержують вашу шмату. Се лѣпше, бо вôдъ насъ вôдлетить полова, а саме добре зерно лишить ся. Впрочѣмъ такъ мало до васъ пристане, що вы скоро провалитесь и зникнете якъ пѣна, якъ злый сонъ.

Вы шкалюете нашого о. Стефановича, прозываете батярскими словами и грозите, що будете нимъ трясти. Вы скаженѣете зô злости, що о. Обушк. не дôставъ парафіи въ Pittsburg-у помимо того, щосьте рыли; тожь вашъ хлѣбодавець каже вамъ ґавкати, той вы ґавкаете. Але уважайте, вы трясиголовы, правнуки Яношіка, щобысьте такого не натрясли, якъ вашй камраты. Затрясли ся непрошенй до одного Поляка въ гостѣ, тамъ вытрясли усьо пиво и виску, а якъ того не стало, зачали собою трясти такъ мôцно, що одному розтрясли и грудь и горло ножами. Се стало ся зъ вашимъ стадомъ у насъ у Питсбурґу. А теперь они трясуть ся зô страху, бо може прийде имъ затрясти ся на шнурку. Отъ видите, що робять тй вашй дописувателѣ — потрясачѣ.

А що до о. Об., що вы го жалуете, що вôнъ старый, то вамъ кажу, не пишѣть вы що вôнъ вже старый, бо ся о. Об. погнѣвае. Вôнъ ще уважае себе за молодого! — выжь не знаете, що въ старôмъ пецу, якъ то кажуть, дѣдько палить. Уконець жичу „Неправдѣ," щобы якь найскорше тамъ ся провалила де сонце не свѣтить. А то изъ щирого серця:

Стефанъ Мигаль.

Plymouth, Pa.

До сего часу у насъ бувъ святый спокой. Ажь недавно компанiсты хотѣли отворити нову вашерку та спровадили скебôвъ, щобъ увести въ рухъ. Однакъ то имъ ся не вдало, хоть спровадили и депутôвъ й войско. Войско поводить ся зъ людьми добре, лишь шерифъ-депуты заарештовали 1 Айриша и 5 Поляковъ, котрыхъ пôдозрѣвали о нападъ на офисъ. Одному компанiстови Ботлерови хтось порѣзавъ всѣ пасы вôдъ машинъ и розсыпали 4 кары угля, въ котрыхъ було 60 тонъ. Робôтники тримають ся добре помимо пôдмовы компанiцкихъ аґентôвъ, нѣхто не иде скебувати. Мы вѣримо, що то вже послѣднй години страйку, бо зима надходить и всѣ пищать изъ зимна. Ще трохи подержѣмъ ся, а победимо, выграемо напевно цѣлый страйкъ.

Стефанъ Грипякъ.

Mt. Carmel, Pa.

Пише нюйорска шмата, що она хоче просвѣщати Русинôвъ въ Америцѣ и у старôмъ краю. Якъ емь тое прочитавъ, ажь за голову вхопивъ емь ся. Та хто се пише? Викторъ Гладикъ, котрый разомъ зô мною до школы ходивъ. Тôлько и було тои науки, щосьмо перечитали букварь. И зъ такими школами вôнъ бере ся просвѣщати другихъ. Та якъ ты другимъ дорогу покажешь, колись самъ слѣпый. И самъ залѣзешь въ багно и другихъ завести хочешь! Ты хочешь пхати ся зô свойовъ „брехневъ" до старого краю. Та тамъ такимъ бортакамъ, тобы не позволили при жаднôй ґазетѣ навѣтъ въ грубахъ палити. Тамъ мають досыть своихъ дурнѣвъ, але кождый зъ тыхъ старокраевыхъ дурнѣвъ еще далеко больше просвѣченый, чимъ господинъ редакторъ вôдъ „Неправды": Слухай Гладику! якъ ты розвозивъ пиво по Шамокинѣ, то ты чесно зароблявъ на хлѣбъ, але якъ есь выйшовъ въ „паны редахторы" то такъ акуратъ, якбы зъ обдертого бома короля зробивъ. Дивись и я щось потравлю написати, але менѣ анѣ не приснить ся, щобымь пхавъ ся до редаґованя ґазеты. То не моя голова. Я е собѣ майнеръ, робôтникъ; гôрко зароблю, але солодко зъѣмъ. Теперь страйкую, але дасть Богъ, що и бѣдѣ конець буде. Та бодай передъ кождымъ смѣло стану, бо моя праця чесна, уцтива. Але хто ты е теперь? Такъ выглядаешь, якъ песъ на ланцуху, котрый на кождого уѣдае, якъ му панъ розкаже. Наймивъ тебе Обушкевичь тай царославній, щобысь пащекувавъ на „Вкраинцѣвъ", а ты тое й робишь.

Ще не завязавъ ся компанiчный сторъ въ Олифантѣ, а ты вже журишь ся, хто буде менажеромъ о. Арданъ чи Mr Юрій Хилякъ.

Тожь знай таке, що хто буде то буде, але ты пане „редахторъ" певне тамъ книжки не дôстанешь на кредитъ, бо бысь такъ забувъ ея поквітовати, якъ въ Шамокинъ. Знай и тое, щобысь ся за ласку мусѣвъ мати, якбы тя Mr. Хилякъ принявъ за клерка до своего стору; певно мôгбы тобѣ лѣпше заплатити чимъ чесна компанія вôдъ здыхаючои „Правды":

И на когожъ то не бреше ота митка?! На усѣхъ чесныхъ людай. А хто пише? Або зôшмареный дякъ, або скиненый членъ церковнои рады або невыбраный предсѣдатель чи урядникъ братства. — За о. Стефановича зъ Питсбурґу пишуть, коли мае старый а коли новый фракъ, що ся варить у кухни, навѣть якъ пчихне або закашляе и то то друкуе ся въ „Неправдѣ": Ну! и чи може такій сомаръ образити порядного чоловѣка. Добре о. Ст. написали, що не будуть такимъ блазнамъ и вôдповѣдати. Бо зъ такого дописователя то пише злость, що не е куратором або чимъ тай вже не сидить на митинґахъ за столомъ.

Бо то по Службѣ Божôй на нараду до офису священикъ закликавъ, часами навѣть дали цигара закурити, а такъ що! Анѣ люде, анѣ еґомосць чоловѣка такъ не поважають. То есть причина жалю, але тутъ не завсе и не всьому виннй тй попики. Ту люде вже такъ до того привыкли, же що тôлько е злого, то всьо складають на попа. „Якъ бы не пôпъ то я бы бувъ кураторомъ якъ бы не пôпъ, ябы дякомъ бувъ, жебы не попы, то я бы наймудрѣйшій бувъ": Усяка бѣда на попа! такъ якъ въ старôмъ краю на чарôвницю! А то неправда, бо не всьому виннй попы, але також и люде.

Скажете вы прихильники „Правды", що я стою за попами Нѣ! я за попами не стою, але я поважаю ихъ працю и гадаю що якбы всѣ попы були такй прихильнй до своего „меншого" брата, якъ тй попики, то було бы всьо all right! Але, якъ знаете, що якъ оденъ зле зробить то 12-емъ тое штука направити. Такъ якъ Юда Христа продавъ; вôнъ самъ продавъ, але оборонити не потрафили всѣ другй апостолы.

Новомоднй Юды замѣсть Христа хотять продавати парафіяльнй мастки, бо не лише що церковь хотѣвъ Айришови вôддати але навѣть цминтарь зъ небощиками продавъ своимъ прихильникамъ, хоть розумѣе ся той цминтарь не до попа, але до парафіѣ належавъ.

А я вамъ такъ раджу всѣ здеґрадованй урядники и дячки: Хто зъ васъ е покривдженый най приѣде до Mt. Carmel, Pa., а я вамъ дамъ добру раду, щобысьте знову зôстали выбранй. Я знаю такй чары, що якъ поворожу, то дякъ стане мудрѣйшій вôдъ попа, а кождый дописователь „Правды" стане „редахторомъ": И буде мати американьска Русь тôлько газетъ, кôлько е мудрагелѣвъ, що знають хоть трохи велику и малу азбуку.

Та ще, щобымь не забувъ, напишѣть господине Гладикъ, то я вамъ пришлю той старый букварь, щосьмо ся оба учили, то може довчите ся еще трохи.

То вамъ на памятку написавъ.

Старый паламаръ.

McKeesport, Pa.

У насъ тутъ е два братства, одно мають Русины галицкй и се числить 90 членôвъ дорослыхъ та 29 дѣтей мае вписане до Союза, а друге числить 105 членôвъ самыхъ угорскихъ Русинôвъ. Взагалѣ есть то недобре, що угорскй Русины такъ ся вôддѣляють усюды, божь мы усѣ дѣти одноѝ Матери Руси и до одноѝ належимо церкви. Але о. Медвецкій еще насъ галицкихъ ганьбивъ, мовбы то мы робили якісь партiѣ. Мы не робимо жаднои незгоды, лише хочемо бути и умирати Русинами, а не Мадярами. Такожь хочемо, щобы тй священики, котрыхъ мы оплачуемо, були завзятй Русины та щобъ не хотѣли насъ тутъ мадярщити. На жаль мало е зъ угорскои стороны правдивыхъ рускихъ священикôвъ, а по найбôльшôй части такихъ, що за жидôвсковь Мадярщиновь роспинають ся. Тожь просимо красно о. М., щобы до нашого братства не мѣшавъ ся та насъ публично не ганьбивъ за нашу любовь до рускои справы!

У насъ е братство св. Николая, котре числить 25 членôвъ, всѣ зъ угорскои стороны, а лише двохъ галичанъ. Се братство належить до царославного „общества". Се братство заскарживъ П. И. Мартовусъ до скваера за невыплачене му вынагороды. У скваера не погодили ся и справа пôшла до корту. Теперь одже вже три братства ведуть право и скаржать ся по судахъ: 1. гр. К. братство св. Николая, 2. тое братство, котре процесуе ся зъ дукескимъ а теперь трете царославне волочить ся по судахъ. Радуй ся Русе, въ якôй згодѣ и любови жиють твои сины въ Америцѣ.

Рôвночасно оголошую въ нашôй любой „Свободѣ," що тй песики зъ Ню йорку надсылають намъ тутъ свою паскуду. Но мы не хочемо того читати, бо тамъ нема и слова розумного, а таке, якъ тамъ написано, то я чувъ вже давна, якъ емъ пасъ худобу, то ся такъ пастухи межи собою ганьбили, якъ ота новойорска голота. Хиба въ печи запалити такимъ смѣтемъ.

М. Ґрацонь,
секретарь Бр. св. І. Х.

Philadelphia, Pa.

Нюйорскй москвофульскй бомы за дармо накидують людямъ свою шмату — отъ и менѣ прислали ч. 21. Що то у нѣй вже не написане на мене, а на кôнци пôдлизують ся менѣ, гадають, що я пристану до нихъ за ихъ медовй слова. Знайтежь о тôмъ, що жаденъ чесный Русинъ зъ такими сомарами, якъ вы, компаніи не буде тримати. А теперь коротко такъ вамъ вôдповѣмъ:

Кажете, що я не мôгъ нѣгде роботы дôстати,колимъ прийшовъ зъ войска. Такъ, зъ початку я и не старавъ ся, бомь бувъ хорый; але вôдтакъ мôгъ я мати добре мѣсце при »Свободѣ« яко аґентъ, але уже передъ тымъ запросивъ мя на свого помôчника оденъ щирый рускій патріотъ зъ Mt. Carmel. Вы кпите зъ мене, що я тамъ шклянки мывъ. Се правда, але то хиба такй довгоухй головы, якъ вы, можете смѣяти ся зъ якои небудь працѣ. Въ Америцѣ кожда праця добра, щобъ лишь заплачена. А я се можу сказати, що той чесный патріотъ, котрый мене тримавъ, платитвъ менѣ добре и совѣстно що до цента.

Пишете, що »Свобода« пише противъ войсковости, а я воякъ. То вамъ скажу, що редакція мае рехтъ, коли выступае противъ збыткованю ся надъ рускимъ жовнѣромъ у Австріи и Россіи. Бо рускій жовнѣръ найлѣпшій, найвѣрнѣйшій и найвôдважнѣйшій, але у старôмъ краю обходять ся зъ нимъ, якъ зъ худобою.

Кажете, що я иду за наукою Украинцѣвъ. Такъ, я есмь щирымъ Русиномъ и нимъ умру!

Тѣснй, твердй и тупй вашй головы не годнй помѣстити свѣтла а вашй пôдлй серця не кажуть вамъ працювати для такои роботы де не ма заплаты. Вы на рублѣ и доляры лакомй. Яжь васъ знаю на скрôзь вôдъ давна, колисьте писали, щобымъ прѣхавъ до Ню Йорку побесѣдовати зъ вами. Ну! чи памятаете, якъ вы говорили противъ рускихъ студентôвъ, противъ рускои роботы та намовляли мене, щобъ я помагавъ вамъ нищити теперѣшнй руско-американьскй орґанізаціи. Вы за пôдмогою мадяронôвъ и царославныхъ заложили вашу шмату на тое, щобы розбивати Русинôвъ и пхати ихъ въ московско-мадярске ярмо. Зажде̂ть лише, замкнѣть свою пажерливу пащеку. Вы маете добрый апетитъ, щобысьте хотѣли всю Русь зъѣсти. Але недовго вы поѣдете на тôмъ коничку, бо що вы вмѣете? чого учились? якъ вы пишете? Сваритись, лаяти то потрафить кождый батяръ. Але напишѣть вы хоть оденъ разъ щось мудрого, просвѣченого, хоть двѣ шпальты такй, якъ у „Свободѣ": Та нѣ! „не втне Панько тѣста!" не потрафите вы ничь мудрого писати, бо на тое треба розуму, просвѣты, а вы глупй и темнй якъ нôчь. Вы о свѣтѣ Божôмъ не маете понятія, лише сваркою та недорѣчными казанями заповняете свою драптиву митку.

Не е я пророкомъ, але уже виджу те багно, въ котрôмъ утопитесь усѣ. — Вы хотѣлибы знищити Русь-Украину?!

N 109

То такъ, выбачте, якбы безрога хотѣла звалити бруклиньскій мôстъ. Мы, просвѣченй Русины лишь встыдати ся мусимо, що выходить така шмата якъ „Свѣтъ" або „Неправда", бо иншй народы можуть погадати, що всѣ Русины такй безглуздй, коли таку глупоту друкують и читають. Кончу тымъ, що васъ прошу, щобысьте не присылали менѣ вашои гавканины, бо ми встыдъ на почтѣ таке смѣте вôдбирати.

Ф. Коханъ.

St. Clair, Pa.

Въ недѣлю 21. сен. вôдбувъ ся рôчный митинґъ Пр. Богородицѣ въ St. Clair, Pa. на котрôмъ выбрано слѣдуючій урядъ братства и „Союза": Поляньскій Григорій предсѣдателемъ, Андрій Гербутъ, касіеръ мѣсц. Союза, К. Врона. – 4 доляры, що я одержавъ вôдъ редакціи „Свободы" суть роздѣленй помѣжь страйкуючихъ членôвъ „Союза". За тй грошѣ складаемо сердечну подяку редакціѣ „Свободы".

К. Врона
секретарь мѣсцевого Союза.

Шлянта бреше знову.

Повѣдають, що якъ собака — не при насъ споминаючи — сказить ся, то ся заступить очи, тому она бѣжить все просто и всьо кусае. Коли господина А. Шлянту задля его крутѣйствъ и злодѣйствъ не выбрано вдруге касіеромъ „Р. Н. С." то вôнъ, щобы уратувати свою надщерблену честь, рые пôдъ Р. Н. С., кидаєсь на всѣхъ собѣ не милыхъ людей, що не позволили ему красти, и мовь та скажена собака кусае другихъ.

Въ 22. числѣ нюйорскои „Брехнѣ" выписавъ г. Шлянта на мене таке: „О. Бончевскій бывшій гол. предсѣдатель, пріѣзджаючи до Олифанту въ своихъ приватныхъ дѣлахъ, былъ кôлька разы у мене пôдъ поглядомъ, що хоче книжки видѣти, але за тое „Союзъ" заплатилъ ему солено. Чи можна се назвати контролею?"

Слибъ ходило тôлько о мою особу, то менше зъ тымъ, але що ту ходить о народну, кождому рускому серцю дорогу орґанізацію, то вôдповѣдаю: И такъ:

1) г. Шлянта бреше коли каже, що я приѣздивъ до Олифанту въ приватныхъ дѣлахъ и за се казавъ собѣ платити. Сего нѣколи не було. Зрештою вôнъ касіеръ повиненъ сказати, кôлько разôвъ се було, бо всѣ грошѣ менѣ плативъ Шлянта. 2) Шлянта бреше, коли каже що я приѣздивъ пôдъ поглядомъ контролѣ и за се казавъ собѣ солено платити. Я приѣздивъ вмысно контролювати до пôвъ року, о сѣмъ можуть посвѣдчити посторонй люде, котрй бачили мене въ офисѣ секретара, де я цѣлыми годинами сидѣвъ надъ рахунками. За кождымъ разомъ бувемъ також у г. Шлянты, але нѣколи не мôгъ его книгъ, и квітôвъ и чекôвъ сконтролювати, бо всьо було по мазярски. Шлянта навѣть упôмненъ не слухавъ, такъ що я пôддававъ урядникамъ внесене, щобы его скинути. Чому Шлянта не сказавъ той соленой сумы, яку менѣ плативъ за контролю? Бо тогды не булобъ тои Шлянтовои правды! 3) г. Шлянта бреше, коли каже що на конвенціи въ Пітсбурґу признано ему вôдъ союзовыхъ грошей побирати банкову лихву собѣ за трудъ. Сего нѣхто не чувъ и о тôмъ не було бесѣды. Се певно така сама правда, якъ зъ тыми $150.00 вдовиными, якй г. Шлянта сховавъ собѣ, а опôсля говоривъ що заплативъ довги за вдову! Отсе масте „твердо-русского" патріота! Такого поступованя и мазяръ повстидавбы ся, а Шлянта — урядникъ of. U. S. A. не встыдаесь!

А. Бончевскій.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ

и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т.п. були надрукованѝ въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ достали найдальше въ попередну суботу.

УВАГИ.

Въ 22. числѣ Обушкевичовои ґазетки находить ся на першôй сторонѣ образокъ о. Ѳ. Обушкевича. Шкода, що редакція не подае опису житя того руссского праведника. А жите его почавши вôдъ Устя руского и Шенандоа ажь до продажи олифантского цминтара дуже поучаюче.

Въ тôмъ самôмъ числѣ тои самои ґазетки о. О. яко первый духовный управитель „Общества русскихъ братствъ“ выдрукувавъ „религіѣное наставленіе“. О. О. вже давно вздыхавъ до того, щобы вôдогравати ролю біскупа, то теперь якъ разъ мае спосôбнôсть. Въ „Соединенію“, котре закладавъ и котрого бувъ „почетный членъ“, того не мôгъ робити, бо тамъ рядили „духовники“ зъ Угорщины. Въ „Р. Н. Союзѣ“, котрый также закладавъ, не мôгъ грати ролѣ біскупа, бо не було можна. Не знати, якъ се довго потреває въ „Обществѣ русскихъ братствъ“.

Въ тôмъ самôмъ „религійномъ поученіи“ о. О. поучае, якъ люде мають понимати слова „за народъ“! Але всього не договоривъ, бо не каже, якъ можна служити наразъ латиньскимъ біспамъ и московскому св. синодови, не покидаючи гр. кат. обряду, або якъ можна погодити голошене слова божого въ церквѣ и торговане сальономъ! Се також „за народъ“ и „для народу“!

Тамже о. Об. зве о. Ольшевского, заступника духовного управителя Общества, своимъ собратомъ. А коли вôнъ о. Ольшевскому мусѣвъ вôдступити Mayfield щобы не дочекатись щось гôршого, то мавъ вымовити собѣ половину доходôвъ. Такъ поступивъ зъ собратомъ.

Шлянта крутить ся по Олифантъ и околици, платить людямъ по салонахъ и аґитуе за републиканами. Мабуть есть вôнъ аґентомъ компаністôвъ, бо републикане а компаністы то рôднѝ братя. Браво! Mr. Шлянта, вы всьо зробите за грошѣ. То лишь бѣда, що люде на васъ спôзнали ся. Не буде бизнесу.

Просимо за Mr. Шлянту вже бôльше дописей не присылати, бо для такои личности се за богато чести.

Вважайте!

Въ четверъ дня 16-ого октовра с. р. вôдбуде ся великій славяньскій мітинґъ въ справѣ робôтничôй, въ рускôй шкôльнôй гали въ Олифантѣ о год. 2-ôй. Буде говорити оденъ спікеръ зъ Филаделфіи, а также дехто зъ инших Славянъ.

Сходѣть же ся всѣ братя Славяне а робôтники на той робôтничій мітинґъ.

СТРАЙКЪ.

Цѣла сходна Пенсилвенія, обхоплена страйкомъ майнерôвъ, мае выглядъ вôйскового табору. Ґубернаторъ Стонъ змобілізувавъ цѣлу міліцію стану Пенсилвеніи, котра числить около 11 тысячь людей и кинувъ еѣ на поле страйку. Запытаный пощо такъ здѣлавъ, вôдповѣвъ хитро обдуманою крутнею. Ось его слова: „Властителѣ майнôвъ вѣчно нарѣкають, що правительство не дае имъ достаточнои опѣки передъ насильствами страйкерôвъ. Черезъ покликане цѣлои міліціи бажаемо доказати имъ наглядно, що ту анѣ опѣка вôйска, нѣ правительство не въ силѣ нѣчого здѣлати, наколи не пристануть на справедливѝ домаганя робôтникôвъ. Тымъ способомъ упаде послѣдна надѣя компаністôвъ, а тодѣ скорше змякнуть.“

Такъ говорить губернаторъ, та въ дѣйсности рѣчь мае ся противно. Ґубернаторъ тихцемъ спріяе компаністамъ и тому покликавъ такъ богато вôйска. Обсадивъ отже всѣ копальнѣ, щобы дати имъ спромогу навербувати достаточне число „скебôвъ“ и обороняе тыхъ зрадникôвъ, котрѝ хочуть повернути до працѣ на давныхъ условяхъ.

На щасте такихъ зрадникôвъ нема мѣжь страйкерами. Помимо великого числа вôйска нѣхто не гадае йти до роботы, а скебôвъ теперь о много менше, якъ було передъ тымъ. Вôйско, симпатизуючи зô страйкерами, не може ихъ устеречи.

Мѣжь тымъ по цѣлôмъ величезнôмъ обшарѣ Сп. Державъ нема угля й на лѣкъ. Въ Ню-Йорку, Чікаґо и прочихъ мѣстахъ купують его на фунты (1 фунтъ цента) а й такъ тяжко докупити ся. Бôльша половина шкôлъ, богато фабрыкъ и заведенъ замкнено зъ тои причины. Въ декотрихъ фабричныхъ городахъ народъ трясе ся зъ зимна и прибирае грôзну поставу, домагаючись опалу. Ту и тамъ не много вже хибуе до загорушенъ. Въ Чікаґо, Ил. народъ забравъ и спаливъ богато парканôвъ, деревляныхъ хôдникôвъ (сайдвокôвъ), кôлька складôвъ дерева, старѝ й незамешканѝ будинки и пр. Такъ само дѣе ся въ Бофало Н. Й. Филядельфіи и охрестности Ню-Йорку. Начальникъ компанѣстôвъ, П. Морґанъ, казавъ навѣть спровадити зъ Анґліи 50 тысячь тонъ твердого угля и даромъ роздати мѣжь убогихъ мѣста Ню-Йорку, абы не допустити до заворушень, та народъ тымъ не е вдоволеный. Дайте намъ угля — кричить міліонова товпа, закôнчѣть страйкъ або най край вôдкупить майна вôдъ пажерливыхъ компаністôвъ! И сей послѣдный окликъ гомонить широко и далеко, йде сильна аґітація за удержавленьемъ майнôвъ.

Загально догадують ся що коли потиснуть сильнѣйшѝ морозы, компаністы будуть змушенѝ закôнчити страйкъ. Сими днями ходить уперто одна чутка, будьто бы они годили ся вже на 5 процентову пôдвышку, та приперті до кута, дадуть и бôльше. Страйкеры выдержать, бо мають могучихъ помôчникôвъ: загалъ робôтникôвъ, недостачу угля и... зиму.

Президента Мічела завôзвано знову до Ню-Йорку. Завôзвали его проводирѣ републиканьскои партіи, сенаторъ Маркъ Ганна, Квей и Пенросъ, якъ кажуть, на переговоры, въ цѣли закôнченя страйку.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміграційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 14. Essex Str., Jersey City, N. J.

— Грôзнѝ огнѝ не перестають лютувати на Угорщинѣ, помимо слôтнои поры року. Ихъ жертвою упало сими днями чимало людскои працѣ. Мѣжь иншими згорѣло въ Мадѣ, земплиньскои столицѣ, 107 домôвъ и 140 господарскихъ будинкôвъ. При сильнôмъ вѣтрѣ не було й бесѣды о якôй небудь ратунковôй акціи, а жителѣ ради були, що утекли зъ житемъ. Огонь скаженѣвъ свобôдно, наче розбурхане море, доки самъ не потахъ. Шкоды дуже великѝ.

— Мыши появили ся въ рудецкôмъ повѣтѣ (Галичина) въ такôй скôлькости, що зъ обавы передъ ними мало хто зъ селянъ и озимину сѣе. Просо зъѣли на пни; конюшину и стерню такъ спороли, що ноги грязнуть, а за плугомъ выорюють ся мѣсцями мовъ бульбы. И нема способу анѣ надѣѣ тыхъ шкодоробôвъ выгубити.

— Въ сторонахъ коло Куликова такъ мыши пôльнѝ и щурѣ розмножили ся, що нищать всѣ плоды на поли и гумнахъ. Мыши кинули ся не лишь на засѣвы и стырты въ поли, але навѣть и на обôйстя селянскѝ, та лѣзуть и до хаты, а люде просто не знають, якъ давати собѣ раду. Плуги выорюють множество мышачихъ гнѣздъ. Яка велика появила ся маса мышей, можна найлѣпше изъ сего побачити, що осьмеро дѣтей до кôлькохъ годинъ забило палицями 700 штукъ.

— О мишачôй язвѣ доносять також зъ повѣтôвъ грибôвского, сянôцкого, ново-сандецкого и горлицкого. Ту грызуть навѣть картофлю на поли.

— **Найчисленнѣйшою** родиною въ Сп. Державахъ е безъ сумнѣву родина фармерôвъ Огайнôвъ зъ Каламейзу, Міч. Минувшого тыжня устроѣла собѣ она родинну прогульку до водопаду Ніяґары, але мусѣло еѣ се дорого стояти, бо ѣхала спеціяльнымъ поѣздомъ, а въ Бофало, Н. Й. розмѣстила ся въ цѣлыхъ 12. готеляхъ. Й нѣчо дивного, коли розважимо собѣ, що сеся родина числить нѣ бôльше нѣ менше лише 1200 членôвъ! Не оденъ жидъ позавидуе ей.

— **Жебраки** мають иногдѣ о много бôльше грошей вôдъ тыхъ „богачѣвъ“, котрѝ дають имъ милостиню. Ось примѣръ: На полицію въ Штольнôмъ Бельградѣ, на Угорщинѣ, прійшла недавно зъ плачемъ нужденна, 76 лѣтня жебрачка, Єлисавета Поточило и заявила, що ей украли зъ сѣнника щадничу книжочку на 3000 коронъ. Полиція взяла ся до роботы, сейчасъ почала шукати, та доси не найшла злодѣя. Найбôльше пôдозрѣвають жебрака Йосифа Єрделяя, котрый мешкавъ зъ обкраденою въ однôмъ домѣ, але сей вôдпекуесь вôдъ всякои вины. Теперь жебрачка въ дуже сумнôмъ положеню. И грошей не мае и люде не хочуть ей давати милостиню, дорѣкаючи, що она богачка.

На увязненыхъ страйкерôвъ рускихъ зъ Олифанту жертвували.

о. Ив. Ардапъ	$5.00
о. Н Пôдгорецкій	5.00
Н. и Е. Струтиньскій	5.00
„Свобода“	10.00
о. Ст. Макаръ	5.00
Стефанъ Френчко	1 00
Вас. Тарбай	1.00
Фецко Пѣрнакъ	1.00
Петро Ющакъ	1.00
Дмитро Свѣонтковскій	1.00
Томко Романъ	1.00
Семанъ Ющакъ	50
Сильв. Свѣонтковскій	2.00
Стефанъ Шкирпанъ	1.00
Григорій Дзяма	1.00
Григорій Присташъ	10
Иванъ Сембратъ	2.00
Иванъ Мосцѣвскій	1.00
Стеф. Дудра	50
Семанъ Дудра	50
Данко Бабякъ	50
Иванъ Ротко	25
James Mackwil	25
Иванъ Баюсъ	1.00
Дмитро Сембратъ	1.00
Иванъ Тылявскій	25
Спиридонъ Тылявскій	50
Thos Donnely	1.00
Семанъ Клапачъ	30
Осипъ Мешлярь	20
Петро Басалыга	25
John Dzijak	50
Lusztivy	10
Петро Іжа	25
M. Hiznay	25
A. J. Smolka	50
Frank Cherrie	50
Sam Weiss	25
Anna Mirmak	25
Стефанъ Клапачъ	1.00
Брацтво св. Василія зъ Прайсбурґъ	15.00
Салямонъ Бенько	50
Петро Роздѣльскій	25
С. Рошко	10
Ст. Ткачь	50
Сем. Совирда	15
Ст. Трундаловичь	10
Гнатъ Нелякъ	10
Ив Щуръ	10
Марко Гульчицкій	10
Шако	25
Иванъ Зацванъ	10
Саричь друкарь Н Й.	5 00
Иполитъ Демчакъ	50
Сем. Євусякъ	50
Дръ В. Свиеновичь	5 00
Б. Гайкукъ	5
Яцко Коско	20
Митро Давидъ	25
Асафатъ Смаржь	25
Анна Сарачинъ	13
Теод. Стець	25
Теод. Щуръ	25
Ник. Шнайдеръ	15
Мих Жежничь	25
Мих. Іловачь	25
Юрій Стретовскій	10
Емиль Фаерманъ	25
J. Mittleman	15
Т. Подрацкій	10
Анрр. Ирицль	15
Ст. Сабашовичь	50
П. Самборскій	10
Ив. Пронко	15
Джонъ Іросъ	10
Вас. Кузякъ	25
Джонъ Дорацкій	5
Н. Словецкій	5
Майкъ Словецкій	5
Андро Шанта	25
Войтко Дробошь	5
Ник. Клишь	5
Петро Шаглякъ	5
Майкъ Япошь	5
Юрій Каленый	10
Андро Прогала	25
Сильв. Мѣровскій	30
Григорій Мѣровскій	1.00
Вас. Хоцъ	25
Данько Клуцка	50
Т. Цвирцко	20
Ст. Совирда	50
Разомъ:	$89.53

Заява.

На мітинґу парафіяльнôмъ, вôдбувшôмъ ся дня 12. окт. 1902 р. ухвалено одноголосно, щобы на „соборъ“, скликаный Вп. о. А. Годобайомъ на 21. окт. с. р. до Газлетонъ, Па. жадныхъ делеґатôвъ не высилати а то задля слѣдуючихъ причинъ:

1) Мы не знаемо хто то е Вп. о. А. Годобай?

2) Хто его выславъ ту до Америки и въ якôй цѣли?

3) Яку вôнъ ту мае власть и вôдъ кого? що накидуе ся намъ за якогось проводира, та еще незнаючи нѣкого, вже зъ горы грозить намъ. (Смотри „Статуты самоуправленя гр. кат. Церкви въ Соед. Штат. сѣвер. Амер. § 76.)

Додамо въ кôнци, що о скôлько довѣдалисьмо зъ амер. славяньскихъ ґазетъ, то Вп. о. Андр. Годобай е настоящимъ мадярскимъ патріотомъ, и яко такій высланый зôставъ мадярскимъ рядомъ ту до Америки, абы на той вôльнôй землицѣ Вашинґтона мадярщину скрѣпляти та ширити, а всякій вôльный духъ Славяньства придушати, тожь мы вôльнѝ сыны Руси Украины карки нашѝ пôдъ мадярскій канчукъ гнути не гадаемо.

Вôдъ рускои церковнои громады.
Шамокінъ, дня 13. окт. 1902.
Иванъ Ілова, Инкита Тиханьскій,
Михаилъ Колодѣй, Осипъ Слезѣнь,
Стефанъ Мудрикъ, Андрей Дарґовскій,
Иванъ Мадзелянъ,
Выдѣлови руск. церк. громады.

Самъ крутѣй та гадае, що всѣ.

Тымъ крутѣемъ есть п. Алексій Шлянта, бувшій касієръ „Р. Н. Союза“. Той панокъ рые пôдъ Союзомъ и наводить несотворенѝ рѣчи такъ по ворожихъ ґазетахъ, якъ и помѣжь членами „Союза“, що гол. предсѣдатель Р. Н. С., о. Н. Стефановичъ мавъ зажадати яко пенсію зъ касы „Р. Н. Союза“ $1500. Се есть ложь, брехня, якою лише п. А, Шлянта потрафить воювати. Гол. предсѣдатель о. Н. Стефановичъ не жадавъ жаднои заплаты за свое урядоване, а що бôльше о. Н. Стефановичъ на засѣданю въ Scranton, Pa. Юлія с. р. не принявъ свою належитость, лише за тикетъ, чого п. Шлянта нѣколи не зробивъ. Гей теску! Я бымъ вамъ радивъ перестати крутити брехнѣ, бо васъ люде высмѣють.

Хвалите ся п. Шлянта добрымъ господарствомъ за часôвъ вашого урядованя касовъ „Р. Н. Союза“. И рôвночасно выступаете на бувшій урядъ „Союза“. Кажете, що хотѣли палець мачати до касы „Союза“. То вы п. Шлянта мали намѣръ самѝ на добре замочити пальцѣ, лишь треба завдячити бувшому предс. о. А. Бончевскому и контрольнôй комісіѣ, що мусѣлисте зложити вôдповѣдный бондъ, на що вы въ той часъ дуже носомъ крутили, що такого бонду не потреба. Але можете ми закинути, що неправда. Тожь слухайте: на першôмъ засѣданю по Pittsburg-скôй конвенціѣ въ Olyphant, Pa. крутилисте черезъ 3 дни урядниками, що такого бонду непотреба; не менше крутарство робилисте на рôчнôй конвенціѣ въ Buffalo. N. Y. Урядъ хотѣвъ, щобы гол. предсѣдатель секретарь и касієрь, щобы всѣ три пôдписували ся на чекахъ. Вы п. Шлянта такъ само казали, що то непотрѣбно; такъ само крутилисте на конвенціѣ въ Jersey City N. J., що про васъ конвенція продовжила ся 1½ дня, черезъ що „Р. Н. Союзъ“ заплативъ $150. непотрѣбно. А вже найбôльше крутарство, яке вы робили на засѣданю въ Scranton Pa. 8, 9 и 10 Юлія с. р., коли приходило вôддавати касу новому касієрови!

Лѣталисте по лоерскихъ офисахъ, чи бы вамъ котрый лоеръ не помôгъ захопити касу „Союза“ до своеи кишенѣ. Наконецъ ходилисте по ефедейвідъ, на котрый вы присягали, що вамъ „Р. Н. С.“ виненъ $1137 за вашу нечесну роботу, хотяй зреклисте ся всякои пенсіи передъ пп. делеґатами въ Pittsburg, Pa. Казалисте Mr. Шлянта, щобы васъ „Союзъ“ заскаржывъ, тожь „Союзъ“ мусѣвъ тое зробити; передавъ справу лоерови Dunn-ови, котрый выгнавъ зъ вашои кишенѣ $1137. Mr. Шлянта, але за се пораховавъ собѣ $150.

Отъ дорогѝ братя и сестры „Руского Н. Союза“ подумайте собѣ, що той „чесный“ п. Алексій Шлянта наприносивъ непотрѣбныхъ коштôвъ „Р. Н. Союзови.“ И такій чоловѣкъ хоче уходити за порядного члена нашои орґанізаціи. Кажуть вороги, що „Р. Н. С.“ не мае нѣчого, лише довги. Се пôдла, ясна, очевидна брехня! „Р. Н. Союзъ“ мае грошѣ зложенѝ на процентъ 1. The Peoples Bank Scranton, Pa. 2. Lackawanna Trust and Safe Deposit Co. Scranton, Pa. 3. Market Street National Bank Shamokin, Pa. Зъ сего послѣдного выплачае ся запомогу и рожнѝ выдатки. Тому кажу вамъ, дорогѝ братя и сестры, члены „Р. Н. С.“, хто вамъ говорить таку брехню, тому наплюйте въ очи!

Гей! пане Алексій Шлянта! теску! перестаньте казати брехню, бо паробите собѣ великои бѣды. якои и несподѣєтеся!

Алексій Шаршонь,
головный касієръ „Р. Н Союза.“

Розмова
кума Петра зъ кумомъ Йосифомъ.

Петро: — Дай Боже добрый день!

Йосифъ: — Дай Боже здоровля! якъ жиете, проживаете?

П. — Слава Богу добре, тôлько то бѣда, що треба до роботы ити, а то маемо свято Воздвиженія Ч. Хреста. Моя жена и забула, що то пôстъ, та накупила мяса; — оттакъ то робучій чоловѣкъ не може анѣ святкувати, а й на пôстъ забуде.

И. — Та тутъ „фри контри“, куме, тутъ можете и ѣсти и жити якъ хочете.

П. — Що говорите куме, на грѣхъ не ма фри контри, хиба для бомôвъ вôдъ пюйорскои „Неправды“, що вѣчно гавкають на нашихъ попôвъ та на „Свободу“.

Й. — Або вы не знаете тои приповѣдки „вольно псови брехати и на Пана Бога“. А о чѣмъ жежь бы такѝ бортьки у своѣй шматѣ писали, якбы не лаялись. Сварити ся потрафить навѣть найбôльшій сомаръ.

П. — Ваша правда куме! Бо о чѣмъ жежь будуть писати такѝ шмарколызы, котрѝ перечитали лите букварь тай то не добре. Але мене то дивуе, що о. Обушкевичь до такои бортацкои кумпаніи приставъ.

Й. — А выжь не знаете, що той маститый батюшка всюды спôлку тримае? Одна его спôлка зъ айришскимъ біскупомъ, друга спôлка зъ корчмою — салономъ, и найбôльша спôлка зъ самылъ чортомъ.

П. — А счезбы куме! И не вымовляйте того слова. Але то таки мусить бути правда, бо хто одного дня тримае зъ біскупами а другого намовляе до цареславія, у того або не всѣ дома, або се такій школьный наганячь, щобы хотѣвъ людемъ вѣру вôдобрати.

Й. — А скажѣть мо менѣ ще куме — чувъ я, що великій смѣхъ зробивъ зъ себе оттой вашъ москвофульскій дячокъ – дурачокъ – Пацючокъ чи Палючокъ?

П. — Та то видите, якъ бы не Иванъ Хаджай, тобы и вечѣрнѣ на Успеніе Пр. Богор. у Ансоніи не було. Бо оттой Палюкъ ставъ въ крилосъ, та не вмѣвъ ничь а ничь спѣвати. Скавулѣвъ та мекавъ, зôпрѣвъ, а спѣвати анѣ рушь! Ажь надôйшовъ Ив. Хаджай та докôнчивъ вечѣрнѣ.

Й — Або и той мôй теско Вархоликъ, таке то дурне а таке величне. Якъ то кажуть люде „дурный, бѣдный ще и бреше“. Акуратъ на таке выходить.

П. — Та бо мы куме розговорились а менѣ вже часъ до роботы. Оставайтежь здоровѝ та поздоровѣть свою жену и дѣти.

Й. — Идѣть здоровѝ, най васъ Богъ провадить!

Ansonia Conn. Щирый.

ВСЯЧИНА.

Еґзотичнѝ вѣрно-пôдданѝ.

На коронацію короля Едварда спроваджено до Лондону помѣжь иншими заморскими депутациями також вôддѣлъ фіджіяньскихъ дикарôвъ — па пôвъ голыхъ Канакôвъ. Коли обводжено ихъ по Лондонѣ, показуючи всякѝ цѣкавѝ рѣчи, попросили Фіджіянцѣ, абы заведено ихъ передъ королѣвску палату. Вѣрнопôддапьчому ихъ бажаню радо вдоволено. Коли дикарѣ стапули передъ палатою, спытали, чи вôльно имъ заспѣвати имнъ въ честь короля. Чорнѝ „патріоты“ клякли тодѣ въ рядъ, звернули ся лицемъ до палаты и стали спѣвати. Була се ориґінальна продукція па пôвночи. Спѣваки, котрыхъ темнобронзове тѣло вылискувало до сонця, бѣлѝ тупіки вôдбивали снѣгомъ вôдъ краски тѣла, затягли таку пѣсню:

„Король е великій, благородный и добрый. Нехай-же найде ласку у того, що царить надъ царями! Най король росте въ могучôсть и осушить нашѝ сльозы, бо народъ его живе у журбѣ! Могучимъ най буде король и най веселить ся народъ его!“ Сей имнъ спѣвали они гарпыми, дзвôнкими и гармонійными голосами на мельодію имну евангелицкои місіи: „На Тебе, Боже уповали!“ Скôнчивши встали, засалютували и вôдôйшли зъ вôдрадною надѣею у своихъ простыхъ душахъ, що король „осушить ихъ сльозы, бо народъ его живе у журбѣ“. Щасливѝ вѣруючѝ....

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря.....С. Ядловскій NEW YORK, CITY.
Заст. касіера.....И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радни:
М. Туроꙗъ.....Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.....Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.....Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь.....McKeesport, Pr.
Андрей Добошъ.....Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.....Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчовъ, 102 Morris Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только **70** центовъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете **600** доляровъ **посмертного, а 300 дол. за жену** и всѣлякй други запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центовъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центовъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте ваши дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рокъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центовъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрой небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Теодозій Лабовскій, орґанізаторъ »Р. Н. Союза«, мае право орґанізувати новй братства, записувати новыхъ членовъ, такъ старшихъ якъ и дѣтей до »Союза«, поясняти статуты, словомъ старати ся о приеднане якъ найбольше членовъ для »Союза«.

Въ мѣсяцю септембру с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

Ч. 37. Дутко Василь
Млинарь Яковъ
Легоцкій Митро
Дудра Стефанъ
Соломонъ Василь
Кидонь Петро
Процьо Гнатъ
„ Федоръ
Рончковскій Иванъ
Дудикъ Юліянъ
Роґоцъ Лука
Хома Викторъ.

☞ Повѣдомляю всѣхъ пп. секретаровъ и членовъ Р. Н. Союза, що справоздане касове за мѣсяць септемберь б. р. буде оголошене въ слѣдуючимъ числѣ „Свободы“.

Пирчъ.

ПОСМЕРТНЙ † ВѢСТИ.

Павла Хованець, родомъ зо Склярокъ, пов. горлицкого, Галичина, лѣтъ 44, женатый, членъ руского братства св. Іоана Хр. зъ Olyphant, Pa. и чл. Р. Н. Союза, упоковъ ся дня 25 сентембра, 1902.

Францъ Трояновскій, чл. Руского братства св. Іоана Хрестителя зъ Olyphant, Pa. и членъ Р. Н. Союза упоковъ ся, въ Philadelphia, Pa. дня 27 сентембра 1902. Небощикъ походить зъ Росіи и оставивъ жену и дѣти.

Вѣчная имъ память!

Братство Прес. Богородицѣ въ St. Clair, Pa. выбрало на рочномъ мітинґу слѣдуючій урядъ: Гр. Поляньскій, предсѣдатель, М. Леґеза-заступникъ, Илярій Телепъ секретарь, Ст. Ракъ заступникъ, Вас. Хома касіеръ, Ив. Коцибанъ заступникъ, Ивъ Гудакъ маршалокъ, Кипр. Стець и Прок. Демяновичь дозорцѣ хорыхъ, Вас. Кроль и Т. Жиличь дверники. Приступайте Русины до нашого братства, доки **только доляра вступне.** Забезпечи ся чоловѣче доки еси здоровъ, щобысь не жалувавъ потомъ, якъ тя покалѣчить и не плакавъ на свой глупый розумъ, бо тогды бувъбысь радъ, щобы тя хто поратовавъ.

Гиляръ Телепъ, секретарь.

Адресарь

Братствъ и М. Р. Н. С. належачихъ до Р. Н. Союза.

Ч. 37. Братство Сошествія св. Духа Чарлерой, Pa. — заложене 3 Юнія 1900 р.

Дмитро Рончковскій предсѣдатель, Федоръ Скрентачь заступникъ, Іоанъ Драґанъ касіеръ, Даміянъ Бубнякъ секретарь Priccdale, Pa. Westmoreland Co., Якимъ Байко заступникъ, Николай Барна и Кирило Трохановскій контрольоры, Федоръ Сивуличь и Павло Трембачь опѣкуны хорыхъ Мітинґи водбувають ся въ першу Недѣлю мѣсяця въ Montser Hall на McKean Ave. Ситизеновъ числить 11.

Ч. 38. Братство св. о. Николая Авбирнъ, Н. Й. — заложене 6 Мая 1900 р.

Михайло Поляньскій предсѣдатель, Кондратъ Фикъ касіеръ, Стефанъ Мельникъ секретарь 9 Wall str. Auburn, N. Y. Мітинґи водбувають ся кожкои другои Недѣлѣ по першомъ въ гали церковной. Ситизеновъ числить 7.

Ч. 40. Братства св. Пророка Иліи Скрентонъ, Па. — заложене 14 Юлія 1900 р.

Семенъ Чіпакъ предсѣдатель, Иванъ Фечишинъ заступникъ, Лешко Демко секретарь 1025 Bergen court, Андрей Вилацкій касіеръ, Михаилъ Герко записникъ, Мих. Сґибръ и Дмитро Цимбалякъ дозорця касы, Юрко Гойдичь капитанъ, Андрей Гудакъ контрольоръ Иванъ Лига дозорцѣ хорыхъ. Мітинґи водбувають ся кождои 4 Недѣлѣ мѣсяця въ церковной гали.

Ч. 48. Братство св. Іоана Хрестителя Мвкіспортъ, Па. заложене 12 Януарія 1899 р.

Петро Фрицко председатель, Михаилъ Ґрацонь секретарь Box 431 McKeesport, Pa. Михаилъ Палко касіеръ, Лука Симъ письмоводитель, Григорій Криницкій контрольоръ, Алексій Русенко и Михаилъ Лабошь опѣкуны хорыхъ. Мітинґи водбувають ся кождои 3 Недѣлѣ мѣсяця въ гали на розѣ Walnut str. & 5 Ave. Ситизеновъ числить 4.

Ч. 50. Братство св. Іоана Хрестителя Деслоджь, Мо. заложене 6 Октобра 1901 р.

Иванъ Саґанъ председатель, Алексій Балигродскій секретарь Box 24, Desloge, Mo., Лука Сорока касіеръ. Мітинґи водбувають ся 2. Недѣлю по першомъ въ домѣ Лукача Сороки.

Ч. 53. Мѣсцевый Рускій Народный Союзъ Питсбурґъ, Па. — заложеный въ Януару 1902 р.

Андрей Телепъ предсѣдатель, Иванъ Пастирчикъ касіеръ, о. Стефановичь секретарь. Мітинґи водбувають ся въ 4 Недѣлѣ мѣсяця.

Ч. 55. Братство св. АА. Петра и Павла Карнеґи, Па. заложене 15 Февруара 1902 р.

Еміліянъ Шпакъ предсѣдатель, Арсеній Патоошь заступникъ, Петро Щерба II. секретарь, Іоанъ Гуретякъ заступникъ, Гнатъ Турко касіеръ, Макарій Симочко заступникъ, Илько Гойсанъ и Лешко Бланярь опѣкуны хорыхъ, Семко Гоманъ дверникъ, Антоній Астрябъ секретарь Союза, Box 922 Carnegie, Pa., — Іоанъ Сказко касіеръ Союза. Мітинґи водбувають ся въ Недѣлю по 12. въ польской школѣ. Ситизеновъ числить 7.

Ч. 66. Братство Успенія Пр. Богородицѣ Аллиґени Сити, Па. — заложене 9 Февруара 1902 р.

Іоанъ Бурка старшій предсѣдатель, Василь Вархолякъ заступникъ, Іоанъ Бурка секретарь 88 McClure Ave. Allegheny City, Pa. Изидоръ Олексякъ касіеръ, Михаилъ Колодѣйчикъ заступникъ секр., Павло Палиця, Павло Колодѣйчикъ контрольна комисія. Мітинґи водбувають ся кождои першои Недѣлѣ въ мѣсяцю подъ ч. 88 MkClure Ave. Allegheny City, Pa.

Р. 57. Мѣсцевый Рускій Народный Союзъ Когусъ, Н. Й. — заложеный 11 Октобра 1901 р.

Михаилъ Майхричь предсѣдатель, Лука Ядлошь касіеръ, Петро Рончковскій секретарь, 15 Newcomb str. Cohoes, N. Y. Мітинґи водбувають ся кождои Недѣлѣ по першомъ въ домѣ Емиліяна Михалякъ 74 Champtain str. Ситизеновъ числить 5.

Ч. 62. Братство св. Іоана Хрестителя Монессенъ, Па. заложене 29 Юнія 1902 р.

Йосифъ Малютичь предсѣдатель, Йосифъ Комай заступ., Александеръ Горощакъ секретарь Box 534 Monessen, Pa. Westmoreland Co., Даніилъ Федорчакъ заступникъ, Емиліянъ Ватраль касіеръ, Григорій Дуркотъ заступникъ, Максимъ Криницкій и Софронъ Ватраль опѣкуны хорыхъ. Мітинґи водбувають ся кожду Недѣлю по першомъ въ домѣ Йосифа Малютича.

Ч. 5. Братство св. АА. Петра и Павла Мт. Кармелъ, Па. — заложене 26 Августа 1894 р.

Йосифъ Куруцъ предсѣдатель, Юрій Адамъ заступникъ, Иванъ Дзятко секретарь 515 E. Ave. Mt Carmel, Pa. Михаилъ Мацура заступникъ, Петро Волчко учтовникъ, Андрей Гараксимъ касіеръ, Павло Маринякъ стар. дозорця касы, Иванъ Ємба дозорця хорыхъ, Иванъ Даньковчикъ капитанъ, Йосифъ Касперъ хорунжій Михаилъ Троянъ посолъ, Иванъ Мицикъ дверникъ. Мітинґи водбувають ся кождои Недѣлѣ пс 20. Ситизеновъ мае 10.

Ч. 9. Братство Пресв. Богородицѣ Ст. Клеръ, Па. — заложене въ Сентембру 1896 р.

Григорій Поляньскій предсѣдатель, Теодоръ Хилякъ касіеръ, Кирило Врона секретарь Box 135 St. Clair, Pa, Мітинґи водбувають ся въ Недѣлю по 15. мѣсяця въ гали подъ церквою.

Ч. 11. Мѣсцевый Рускій Народный Союзъ Вотербери, Конн. — заложеный 1 Януара 1895 р.

Д. Демяновичь предсѣдатель, М. Демяновичь касіеръ, Иванъ констанкевичь секретарь 206 Bishop str. Waterbury, Conn. Мітинґи водбувають ся въ Недѣлю по першомъ кождого мѣсяця въ домѣ Д. Демяновича. Ситизеновъ числить 4.

Р. п3. Братство св. о. Николая Трой, Н. Й. — заложене 18 Децембра 1895 р.

Павелъ Рончковскій предсѣдатель, Михаилъ Мадарашь секретарь 3-ird Ave. W. Troy N. Y., Димитрій Тилька заступникъ, Петро Рончовскій касіеръ, Микита Бискупъ заступникъ, Владиміръ Усцкій надзиратель хорыхъ, Макарій Суховацкій дверникъ, Владиміръ Усцкій и Іоанъ Климпь контрольоры. Мітинґи водбувають ся кожкои остатнои Недѣлѣ въ мѣсяци въ церковной гали. Ситизеновъ числить 23.

Ч. 19. Братство св. Василія Великого Прайсбурґъ, Па. заложене 6 Юлія 1896 р.

Андрей Гальчакъ предсѣдатель, Дмитро Ґула заступникъ, Гнатъ Сисакъ касіеръ, Григорій Гаврапъ заступникъ, Василь Галенда капитанъ, Гнатъ Фалатъ подкапитанъ, Михаилъ Опришко хорунжій, Дмитро Фалатъ и Андрей Сисока дозорцѣ, Илько Бохнякъ дверникъ, Юрій Фалатъ секретарь Box 180 Priceburg, Pa. Мітинґи водбувають ся кождои Недѣлѣ по 15. Ситизеновъ числить 10.

Ч. 22. Мѣсцевый Рускій Народный Союзъ Майфилдъ, Па. — заложеный 1900 р.

Якимъ Дзюбиньскій предсѣдатель, Илько Юрковскій касіеръ. А. Ґела секретарь Box 85 Mayfield, Pa Мітинґи водбувають ся кождои Недѣлѣ по 15. въ школьной гали. Ситизеновъ числить 23.

Ч. 23. Братство св. Арх. Михаила Гомстедъ, Па. — заложене 4 Юлія 1898 р.

Петро Фешь предсѣдатель, Симеонъ Лакомый секретарь 551 Gold Alley, Homestead, Па., Іоанъ Ковальчикъ касіеръ. Мітинґи водбувають ся квартально въ домѣ Петро Феша.

Ч. 30. Братство св. Андрея Бреславъ, Па. — заложене 17 Децембра 1899 р.

Петро Гриценько предсѣдатель, Андрей Мацейко заступникъ, Стефанъ Поливка секретарь Breslau, Pa. Luzerne Co., Осифъ Лепьо заступникъ, Антоній Скрсбала касіеръ, Михайлъ Бекъ заступникъ, Иванъ Ґмитривъ и Осифъ Леньо дозорцѣ хорыхъ, Иванъ Поливка и Андрей Пилипъ дверники, Семанъ Поливка и Иванъ Патрилякъ за полисменовъ. Мітинґи водбувають ся въ Недѣлю 15-го, если выпаде въ Недѣлю, або по 15.

Ч. 45. Братство св. Іоана Хрестителя Майфильдъ, Па. заложене 3 Мая 1889 р.

Якимъ Дзюбиньскій предсѣдатель, Йлько касіеръ, А. Ґела секретарь Box 85 Mayfield, Pa. Мітинґи водбувають ся въ недѣлю по 15. Ситизеновъ числить 44.

Ч. 2и. Братство св. Михаила Єйтсборо, Па. — Олекса Бодакъ. предсѣдатель, Петро Шевчикъ касіеръ и секретарь Box 4 Yatesboro, Pa. Peter Sheftic.

Ч. 6. Братство Положеня ризы Пресв. Богородицѣ Медізонъ, Илл.

Федоръ Келе предсѣдатель, Николай Фецюрка касіеръ, Иванъ Чаклошь секретарь Box 252 Madison, Ill. Мітинґи водбувають ся кождои 3. Недѣлѣ мѣсяця.

— **Бр.** св. Йоана Хрестителя, (Руско-Народный Союзъ ч. 15.) заложене 11. Цвѣтня 1897. Урядники: Ст. Мидянъ предсѣдатель, Мих. Котелець заступникъ, Ник. Серединьскій и Ив. Лещишинъ секретарѣ, Ив. Буршинъ заступникъ, Павло Барна касіеръ, Мих. Палиця и Вас. Юрчакъ опѣкуны хорыхъ, Митро Воробель дверникъ. Мітинґи водбувають ся въ кожду Недѣлю по першомъ подъ числомъ 930 Grant St. Buffalo, N. Y.

Тожь не жалуйте тыхъ колька центовъ, але чимъ скорше вступайте до Братства и до Союза, поки часъ, щобысьте потому не жалували, бо буде за позно! И мусите то знати, що житє такого чоловѣка, котрый не належить до жаднои орґанизаціи дуже на тонѣнькой ниточцѣ висить и що може кождои хвилѣ урватись; а щожь зъ тымъ чоловѣкомъ, а зъ жѣнкою и дѣтьми его? бѣда тай только!

Мих. Петрикъ, предсѣдатель.
2 Мих. Дода, секретарь. Брац.

Добра способность

для Русиновъ на околици Lansford, Nesquehoning, Hauto, Coaldale и Geritan. Наше братство Пресв. Богородицѣ въ Lansford, Pa. буде принимати въ Октобру новыхъ членовъ безъ вступного до 35 роковъ, а вызше 35 роковъ за таляра вступного. Ровножь принимаемо дѣти до асекураціи водъ одного року житя безъ вступного а платять лишь по 25 центовъ на мѣсяць. Мітинґи будемо мати два: **12-ого и 26-ого** Октобра. Дѣти можна записати также въ школѣ безъ мітинґу, у секретара братства або у п. А. Добоша.

523 М. Терешанъ секр.

Братство

Успенія Пресв. Богородицѣ въ Нортгамптонъ Па. буде мати рочный мітинґъ дня 26 Октобра 1902 року. На томъ мітинґу повиненъ кождый членъ явитись после статутовъ подъ карою $1.00 и повиненъ кождый на часъ стати, то есть о першой годинѣ по полудни въ гали подъ церквою. Такожь повиненъ кождый членъ на томъ рочномъ мітинґу заплатити свой довгъ. Заразомъ пригадую всѣмъ поблизькимъ Русинамъ, що тое Брацтво буде принимати новыхъ членовъ до 25 лѣтъ безъ вступного, водъ 25 лѣтъ до 35, за половину вступного, а водъ 35 до 45 лѣтъ такъ якъ всегда. Отожь дорогй братя, вступайте до руской орґанізаціи, то есть до „Р. Н. Союза“, котрый теперь такожь принимае безъ вступного и до Брацтва можете приступити такожь безъ вступного а то лише того мѣсяця.

Важне

для русиновъ въ Passaic, N. J. и околици. Наше Братство св. Отця Николая въ Пассаикъ, Н. Дж. буде принимати новыхъ членовъ въ мѣсяцю октобру въ день 19, того мѣсяця за зниженихъ вступнымъ. Братя Русины, не забудьте сего и не жалуйте тыхъ пару центовъ, щобы себе и свои родины забезпечити, бо не пора по невчасѣ грѣховъ жалувати.

Иванъ Шафранъ предсѣдатель,
Адамъ Яшшакъ секретарь.

Де є?

Федоръ Зубъ, родомъ зъ Кишростоки, берецкои столицѣ, на Угорщинѣ. Прійшовъ до Америки дня 25-го апрѣля с. р. зъ колькома краянами и коли только высѣвъ въ Ню-Йорку зъ корабля, пропавъ мовъ камѣнъ у воду. Жена, родина и знакомй шукали его доси безъуспѣшно. Хто-бы знавъ о нѣмъ, або вонъ самъ, зволить ласкаво написати до:

ELEK ZUB,
care Seman Bruger Olyphant, Pa.

Оголошене.

Котра руска громада потрѣбуе священника на яку потрѣбъ, або хотѣлабъ достати сталого священника, нехай удаесь до секретаря Духовнои Рады на адресу:

Rev. St. Makar,
Box 13, — Mt. CARMEL, PA.

Купуйте книжки!

Грошѣ присилайте напередъ.

За пересылку платимо сами.

Апостолы и евангелія	35
Американьскій шляхтичь	15
Ближни, оповѣданя	1.00
Боднаровна	15
Бесѣды про часы козацкй	75
Безъ працѣ, казка	20
Борба клясъ	10
Букварь угрорускій	10
Багнїтки	10
Библія мала	30
Байки молодшимъ и старшимъ	25
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	70
Величина и будова звѣздного свѣта	5
Возникъ Геншель	80
Великій Изборникъ	\$4.00
Весела книжочка зъ образками	30
Водкрита Америки	10
Гумористика	10
Гамлетъ	90
Голодъ, Кн. Гамсуна	1.00
Дика Папъ,	80
Дослѣды зъ поля статистики	10
Думы и вреъ	80
Духъ часу	80
Дезертиръ, Ковалева	60
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дивнй пригоды Комаха Савтевна	25
Енеїда Котляревского	50
Економічне положеня руськихъ селян в Угорщинї. Е. Егана	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Записки школяра	20
За батька, драма	25
Іван Гус, гуртовий спів, Лисенка	50
Календарь для Ам. Русиновъ (1902)	50
Календарь Православный буковиньскій (1902)	40
Календар шкільний 1902	20
Кльод Ґе	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	20
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Коляды и щедрївки	10
Казки Ґрімовъ	25
Казки Ґрімовъ опр.	40
Казки народнй	25
Казки народнй опр.	40
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Камяна душа	10
Карби — гуцульскі новелї	30
Кухарка руска	70
Казка про жида	10
Лихий попутав, опов. Мирного	20
Лис Микита	50
Лихій день, комедія	10
Луць Заливайко	15
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Палкинъ	10
Нечитальникъ	50
Нашй звѣрята	25
Народнй казки	25
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русиновъ	15
Нарід в неволї	10
Наталка Полтавка	20
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя Марка Вовчка	30
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришокъ Яношікъ	25
Пригоды Дон-Кіхота	40
Пѣснословець	40
Повѣсти Устіяновича	80
Протестъ галицкихъ Русиновъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про водступник. водъ рос. православія	10
Покарана дощ, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	25
Паньскі жарти	30
Рускій спѣванникъ брош.	40
„ „ оправл.	60
Розказы про силы природы	10
Русини пряшівской епархії	85
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Свекруха, комедія	30
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	50
Словаки чи Русины	40
Тарасъ Бульба	30
Творы Ст. Руданьского	60
Тымко Гаврилюкъ	15
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Чума горѣлчана	30
Читанка для III. клясы	40
Читанка для IV. клясы	50
Якъ постав. свѣтъ?	15
Яблочникаръ, комедія	15
Як ковал роги направляють!	10

Замовляйте только тй книжки, котрй тутъ подане.

SVOBODA, Box 68, Olyphant, Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто має спраму ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся до Митренко;
Готель, вѣску, пиво має,
Повнѣ склянки доливає.
[illegible]
На митинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вычешь пиво [illegible]
А що вышешъ, то знай брате,
Пôде добавъ, якъ у пять!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
знаменито заряженый готель въ Derby, Conn.,
близько дипа. 94 Main Str.

Всѣ знають Грица и Лешка, бо они добрѣ Русины! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда, де и якъ удавати ся въ справахъ ґрунтовыхъ въ старôмъ краю. До свого заходѣть до своѣ!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Також посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно. бо зложили заряду (заруку).

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЪ.
—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджує всякѣ справы ґрунтовѣ и маєткові зо старымъ краемъ. Выробляє повномочія, купуе або продає мастки, веде процесы, доверше подѣлы маєтковъ, колектуе грошѣ зъ старого краю, уволнине вôдъ асекурацію и т. и. Продае також шифкарты, посылає грошѣ до краю и асекурує вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну. Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Не тратьте доброи нагоды, лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ помершихъ нагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила. Маємъ рускѣ желѣзнѣ хресты, гарнѣ и досить великѣ по 5 долярôвъ и дорожшѣ. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о померšомъ, якого забажаете. Треба тôлько прикрутити до пôдставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по иллюстрованый каталогъ.

Адреса:
NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY, PA.

ОДИНОКИМЪ
найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛИЙ САРИЧЪ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякѣ друкарскѣ працѣ красно и дешево, якo нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкує на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потребно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St. NEW YORK, N. Y.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA
Телефон Nr 1673

Юрко А. Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПÔЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:
CIGAR MANUFACTUR. CO.
Mt. Carmel, Pa.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный салюнъ рускій. — Найлучшій напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалѣ, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Братя Русины до свого брат-Юлька.

Гавріилъ Дзядикъ,
130 Main Str.
DERBY, CONN.

Першій и одинокій рускій аґентъ въ тыхъ околицяхъ и на цѣлый Конектикуть. Спродає шифкарты на всѣ лініи и на найлѣпшѣ шифы до и зъ всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ компанічныхъ.

Посылає грошѣ скоро, тано и безпечно до всѣхъ частей свѣта.

Має также знаменито заряженый сторъ, ґросерню и бучерню. Має на складѣ и продає краєвѣ и американьскѣ патентованѣ медицины и розличнѣ дробязґовѣ товары, якъ jewelry, stationery и кухоннѣ рѣчи.

Русины! Часъ вже перестати жидкôвъ спомагати, коли все потрѣбне дôстанете за ту саму цѣну у свого старого знакомого. Мешкає на 128 Caroline Str.

Нумеръ телефону 139—4.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказує, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою $3,500.00

Заряджає нимъ:
Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕННИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої піпки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор піпки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц: і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт сли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ сли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, Ill.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугує якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерии, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПÔШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужѣ не розпыхають черева нашою працею.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ має ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ допервa погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Вырабляє бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Выпаймає вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блокъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Гавріилъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Має завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Глухоту

також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. За тану цїну. Пишіть сей час. Всякі поясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї. Руска клїніка St. Louis. No. 2[illegible] [illegible]etta Str.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштує сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо єсть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрѣбнѣ рѣчѣ до житя. якъ також можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылає також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
328 Federal st. (мѣжь полудневою 3 а 4-ою улицею.)
PHILADELPHIA, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала єму спосôбнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Має також свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѣ и помôчнѣ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлой околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляє книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенѣ. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґарантує.

J. BOBKOWSKI
Р[illegible] ПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Выпаймає також „керичи“ на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляє братскѣ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылає даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Dr. A. BACEWICZ.
421 Penn Ave. — SCRANTON, PA.

Замешкавъ на мѣсци всѣмъ добре знаного доктора Шлюпаса.

Говорить по руски, словеньски, польски, литовски и англійски.

Має також свою аптику.

Хорѣ могуть его бачити въ аптицѣ мѣжь 8 годиною рано а 7 вечеръ.

Новый телефонъ 756.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкає рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЪ.
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякѣ убраня мужескѣ складно и дешево.

Хто у него замовить убраня, нѣколи того не пожалує.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкає на Ridge Str., Lansford, Pa. Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Landsford обслужить чесно, тано и скоро.

B. J. Keogh.

Продає всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПІКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

JOHN MILLER,
—Словеньско-рускій готельникъ,—
Cor. 4th & Locust st, McKeesport, Pa
недалеко B. & O. дипа.

У него достанете смачне пиво, скаевѣ ѣдла и чесну услугу. — Можна також и переночовати.

Не спомагайте чужихъ!

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неи вылѣчити, кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій зновъ много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его выникаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute“, ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

Іос. Вейнеръ

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несча[illegible] рп, [illegible] смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належить отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, колоко мене въ боку въ крыжахъ. Ох страшно терпѣла! Была въ краю всякихъ докторовъ. лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прийшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы заслалисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Но напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ краснымъ поздоровленьемъ
Анна Ковачикъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко [illegible] менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щебъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна
Жозефина Рошно.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи приймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де найлучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектує також грошѣ за рентъ. Має два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.